

KTL

TIEDOTTAA

2 | 2020

Sisällys

Pääkirjoitus	3
Puheenjohtajan palsta	4
Neuvotteluterveisiiä KTK:n toimistolta	5
KTK:n toimiston väkeä tutuksi, haastattelussa Emmi Pajunen	6
Hyvä, paha johtaminen	8
Vuorovaikutteisesti ja vastuullisesti	10
Akavan maakuntavaikuttamista täydennetään sote-verkostolla	11
Akava Works	12
Tulevaisuusristeily	14
Paikkakuntasi arvostus nousuun taiteen keinoin?	16
Liikenneympyröistä kiertoliittymiin	18
Metsäiset terveiset Porista	21
Porin viherryttäjä Harri Nevala siirtyy kotipihaan	24
Pohjois-Karjalan Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry on kohta kolmekymppinen	26
Porin tulitikkutehdas	27
Ihana lipstikka	28
Ilmoitukset ja vuosikokouskutsut	31

KTL
TIEDOTTAA

2 | 2020

**Tekniikan ja Erityisalojen
Ammattilaiset KTL ry**
Vilhonvuorenkatu 5 B 34
00500 HELSINKI

Puheenjohtaja Timo Mattila
Puhelin: 050 359 1539
Sähköposti: tjmattila61@gmail.com

Varapuheenjohtaja Eva-Lisa Karlsson
Puhelin: 050 559 1457
Sähköposti: elk.ktl@outlook.com

Sihteeri, Jari Lehdonkivi
Puhelin: 050 438 1742
040 555 8578
Sähköposti: jari.lehdonkivi@tyks.fi
ktl.jle@gmail.com

**KTL tiedottaa –lehden
ilместymisajat 2020:**

Aineistonjätö	Ilmestyy
nro 1 4.2.2020	maaliskuu
nro 2 5.5.2020	kesäkuu
nro 3 19.8.2020	lokakuu
nro 4 3.11.2020	joulukuu

**KTL tiedottaa –lehden toimitus:
Päätoimittaja**
Eva-Lisa Karlsson
Sähköposti: elk.ktl@outlook.com

Toimitus ja taitto
Savion Kirjapaino Oy

Painosmäärä: n. 3 000 kpl

Painopaikka: Savion Kirjapaino Oy

Kansikuvat:
Katja Tuomala

Pääkirjoitus

PÄÄTOIMITTAJA EVA-LISA KARLSSON

Tähän lehteen on koottuna yksiin kansiin koko tämä omituinen ja ikimuistettava kevät.

Vielä alkuvuodesta kaikki oli normaalia. Suunnittelimme yhdistyksissä tulevan vuoden toimintaa ja sitä silmällä pitäen seurasimme mielenkiinnolla, miten neuvottelut kikyineen ja korotustoiveineen ratkaistiin muilla aloilla. Muutama lakkokin nähtiin ja ehkä pohdimme mielessämme, miten kuntatyöntekijöiden käy tilanteessa, jossa useampikin kunta painii talousvaikeuksien kanssa ja suunnittelee henkilöstön lomautuksia.

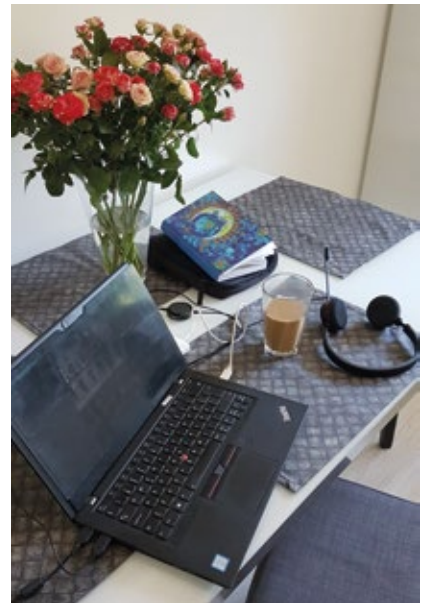
Ja sitten yhtäkkiä kaikki muuttui

Olemme turtuneet lukemaan lehdistä taudeista, jotka aika ajoin riehuvat rankastikin, mutta aina jossakin muualla. Siksi olikin hämentävää todeta tällä kertaa tilanteen koskettavan myös meitä – ihan jokaista. Maailma eristettiin kulma kerrallaan. Kaikki kynnelle kykenevät passitettiin etätöihin, välttämään kaikin keinoin fyysistä läheisyyttä – paitsi ne meistä, joiden fyysinen läsnäolo työtehtävien hoidossa on välttämätön ja työpanosta tarvitaan yhteiskunnan toimintaedellytysten ylläpitämiseksi.

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö Eurofond karitoitti, miten suuri osa tyväestä aloitti etätyöt koronatilanteen vuoksi. Suomi saavutti kirkkaasti kärkisijan 60 prosentilla. Vertailun vuoksi, Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2018 vain 28 prosenttia palkansaajista kertoi tekevänsä etätyötä ja 54 prosenttia ei pitänyt etätyötä työtehtävissään mahdollisena, 3 prosenttia ilmoitti, ettei heidän työnantajansa hyväksy etätyön tekemistä. Onkin jossain määrin mielenkiintoista, miten yhtäkkiä moni asia, joista etätyön tekemisessä on keskusteltu mahdottomina toteuttaa, on nyt pakon edessä ratkaistu, kun Suomi siirtyi tekemään etätyötä kertaheittolla. Toisaalta moni asia, joista on varoiteltu, on nyt haastamassa meidän sujuvaa arkea. Yhtenä näistä johtamisen ja itsensä johtamisen keinot ja edellytykset etätyössä. Työhyvinvointiin keskittyvän artikkelisarjan toinen osa keskittyykin pohtimaan tätä ajankohtaista ilmiötä.

Etätyö on asettanut meidät, sitä harjoittelemaan komennetut, uuteen tilanteeseen. Koko työyhteisö on kadonnut verkkoon, ei pomoja ei työkavereita. Lisäksi työtehtävistä ja elämäntilanteestamme johtuen olemme hyvin erilaisissa asemissa. Toisille etätyö näyttätty tyhjien päivien yksin suoriutumiselta, toisille se on täyttännyt kalenterit päällekkäisillä verkkokokouksilla. Joku kokee saaneensa vuorokauteen lisätunteja, kun jonkun toisen päivissä ei tahdo tunteja riittää. Toisilla on ympärillä yhtä kaikki etätyöskentelevä puoliso tai liuta lapsia, toiset ovat arjessaan aivan yksin. Työtä tehdään kuka missäkin, kotona keittiöpöydän kulmalla tai mökillä laiturinokassa kököttäen – paikalla ei ole väliä, kunhan vain tietoliikenneyhteydet pelaavat ja tulosta syntyy ja harvapa meistä on ergonomiasta miettinyt keittiön kalusteita hankkiessaan.

Myös yhdistystoiminnassa on jouduttu sopeutumaan uuteen tilanteeseen. Kaikki keväälle ja alkukesään suunnitellut jäsentapahtumat on jouduttu siirtämään tai perumaan kokonaan. Kaikki yhdistystoiminnan vaatima kokoustaminen on siirtynyt sekin verkkoon, enemmän tai vähemmän kivuttomasti. Nähtäväksi jää, mitkä

nyt pakosta omaksutuista käytänteistä jäävät pysyviksi. Toivottavasti saamme taas pian tehdä työtämme ja tavata toisiamme, ihan kasvokkain – turvallisesti ilman suojaimeja.

Pandemiatilanne on näkynyt myös sopimusneuvotteluissa. Viideoneuvottelut ovat nostaneet neuvottelujen haastekerrointa, kuten KTK:n puheenjohtaja Sari Estilä kirjoituksessaan toteaa. Teknisten osalta haasteellista on myös vallitsevassa tilanteessa korostunut terveydenhoitohenkilöstön rooli ja paljon esillä olleet etäopettajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö – teknisten jäädessä taustalle näkyttömiin, jopa siinä määrin, että teknisten sopimuskin on vaarantunut. Ehkä meidän olisi aika nostaa itsemme näkyviin?

Meitä voi olla määrällisesti vähän, mutta meidän panoksemme kuntien toimintaan on sitäkin laajempi. Ehkä meidän pitäisi kertoa, että juuri me luomme toimintaedellytyksiä sekä opetukselle että terveydenhuollolle ja hyvin laajasti koko yhteiskunnalle huolehtimalla taustalla siitä, että ”tekniikka pelaa, on puistoja joissa virkistyttyä, paikat pysyvät puhtaina ja kunnossa, ruokaa löytyy lautasilta eikä ict takkua”?

Väliaikatiedot neuvotteluista ovat saaneet pohtimaan, onko Kuntatyönantaja tarkoituksella ajamassa teknistä sektoria ja sen osaamista kunnissa alas? Mikä merkitys teknisten sopimuksella on?

Teknisen sektorin osalta on jo pidempää tunnistettu rekrytointihaaste Avoimna oleviin tehtäviin ei juurikaan hakeudu osajia, ja rekrytoidutkin käyvät usein vain kääntymässä vieden kertyneen kokemuksensa mennessään. Yksityisen sektorin kuntia parempi palkkataso sekä urakehitysmahdollisuudet vetävät puoleensa ja tästä syystä moni kunnan rekrytointi odottaa hakijoita, turhaan. Moni kunta hakee tilanteeseen ratkaisua ulkoistuksen kautta. Kuitenkin, kuten sote-sektorin viimeaikaisten esimerkkien valossa soisi ymmärrettävän, toimintojen ulkoistamisen edellytys on kuntatilaa riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö, joka huolehtii näiden ulkoistettujen toimintojen tilaamisesta sekä valvoo toteutetun tuotannon laatua, myös teknisellä sektorilla. Tässä teknisten sopimuksella on kokoaan suurempi painoarvo ja se tulee tunnistaa, niin työnantajan kuin neuvottelujärjestönkin. Vain huolehtimalla meidän teknisten osaamisesta ja palkkakehityksestä jatkossakin, voidaan varmistaa riittävä ja ammattitaitoinen tekninen henkilöstö varmistamaan osaltaan kuntien toimintakykyisyyttä.

Puheenjohtajan palsta

PUHEENJOHTAJA TIMO MATTILA

Korona

Kirjoitan juttuani puheenjohtajan palstalle 14.5.2020 auringon paistaessa ikkunasta työpisteelle. Olen tällä hetkellä kotona etätöissä kuten moni muukin, kenellä siihen on töiden puolesta mahdollisuus. Ei olisi uskonut vuoden vaihtuessa, mihin olemme joutumassa koronapandemian takia. Suomen ensimmäinen koronatartunta oli Lapissa vierailleella turistilla tammikuun lopussa. Suomen ensimmäinen koronapotilas kuoli tautiin maaliskuun 20. päivä Uudellamaalla. Suomessa on tällä hetkellä yli 6000 vahvistettua tartuntaa ja sairastuneista vajaa 300 on kuollut sairauden oireisiin.

Maan hallitus on tehnyt erilaisia toimenpiteitä pandemian rajoittamiseksi. Se antoi maaliskuun 12. päivä 2020 suosituksen, että yli 500 hengen tilaisuudet perutaan toukokuun loppuun asti. Hallitus otti voimakeinot käyttöön ottamalla valmiuslain käyttöön 16.3.2020. Kokouksia rajoitettiin, koulut suljettiin 18.3.2020 ja osa ravintoloista suljettiin. Yli 10 hengen julkiset kokoukset kiellettiin ja yleisillä paikoilla kehoitettiin välttämään tarpeetonta oleskelua. Yli 70-vuotiaita suositeltiin pysymään muista erillään. Hallitus pyrki näillä rajoitustoimilla hidastamaan taudin leviämistä.

Suomen eduskunta päätti 28. maaliskuuta 2020 alkaen eristää Uudenmaan maakunnan muusta Suomesta. Rajan valvonnasta huolehtivat poliisi ja puolustusvoimat. Uudenmaan eristäminen päättyi 15.4.2020. 4. huhtikuuta kaikki ravintolat päätettiin sulkea, ravintoloista voidaan myydä ravintolaruokaa ulos, mutta siellä ei saa nauttia ruoasta. 22.4.2020 päätettiin jatkaa yli 500 hengen yleisötapahtumia koskevaa rajoitusta heinäkuun loppuun saakka. Hallitus ilmoitti rajoitustoimien lieventämisestä 4.5.2020. Kesäkuun alussa sallitaan alle 50 hengen kokoukset. Ravintoloiden sulkua lievennetään kesäkuun alusta alkaen asteittain. Kirjastoja avataan 5 toukokuuta. Rajojen ylitystä helpotetaan, työmatkat sallitaan, mutta vapaa-ajan matkustamista ei suositella. Koronapandemia on mullistanut koko maailman.

KVTES Sovintoesitys sisälsi mm. seuraavat asiat

- Voimassa 1.4.2020–28.2. 2022
- Yleiskorotus 1.8.2020 lukien 26 € tai vähintään 1,22 %.
- Yleiskorotus 1.4.2021 tehtäväkohtainen palkka 0,8 %.
- Paikallinen järjestelyvara 1.4.2021 lukien 1,0 %
- Vähimmäispalkka 1.8.2020 lukien 1 637,53 € ja 1.4.2021 lukien 1 650,63 €.
- KIKY tunnit voimassa 4.10.2020 asti.

Kunnallinen pääsopimus

- Sote-sopimus tulisi voimaan 1.3.2022
- Varhaiskasvatuksen opettajat ja varhaiskasvatusyksiköiden esimiehet siirtyisivät OVTESiin 1.3.2022 alkaen

Sitoumus kunta- ja maakunta-alan pääsopimusta varten

- Erillinen TS-sopimus päättyisi 31.12.2022

Sopimusneuvottelut

Kunnallisen alan sopimusneuvottelut aloitettiin tammikuussa. Yhteydenpito oli aloitettu jo aikaisemmin neuvottelujen osapuolten kesken. Neuvotteluissa hiersivät KIKY-tunnit ja palkankorotukset sekä SOTE-alan sopimus. Neuvotteluita jatkettiin ja kiihdytettiin aina valtakunnan sovittelija Vuokko Piekkalan sovintoesitykseen asti 27.4.2020. Neuvottelujärjestöjen oli joko hyväksyttävä tai hylättävä valtakunnan sovittelijan esitys 30.4.2020 klo 12.00 mennessä. JUKO päätti kokouksessaan, että neuvottelutulokset ovat salaisia. Tämän takia neuvotteluesityksestä ei ole tiedotettu tarkemmin, mutta neuvotteluesitys liitteineen on luettavissa valtakunnansovittelijan kotisivuilta. Julkishallinnon koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry ja Julkisen alan unioni ry hyväksyivät neuvotteluesityksen ja Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö SOTE ry hylkäsi neuvottelutuloksen.

KTN päätti olla hyväksymättä sovintoesitystä KTN:n hallituksen kokouksessaan 29.4.2020. KTN:n hallituksen jäsenet eivät voineet hyväksyä sopimusta, koska sen voimaantulon jälkeen Teknisten sopimus lakkautetaan. Muuten sopimus olisi ollut hyväksyttävissä. 30.4.2020 JUKO:n Ts-jaoston kokouksessa äänestyksen jälkeen TS-jaosto päätti esittää sopimusesityksen hylkäämistä.

Tämän jälkeen sovintoesitys käsiteltiin JUKO:n kunnan neuvottelukunnassa. KTN:n neuvottelijat esittivät sovintoesityksen hylkäämistä JUKO:n kunnan neuvottelukunnassa, jossa päätetään JUKO:n kanta sovintoesitykseen. JUKO:n kunnan neuvottelukunnassa on jäsenenä 7 OAJ:n, 2 Lääkärikartellin, 1 Talentian, 1 Vakavan, 1 JEA:n ja 1 KTN:n jäsentä. Neuvottelukunnassa KTN jäi yksin sovintoesityksen hylkäämisehdotuksen kanssa. Kukaan ei kannattanut hylkäämisehdotusta, kaikki muut kannattivat sovintoesitystä, joten JUKO kannatti valtakunnan sovittelijan esitystä. KTN kirjautti pöytäkirjaan eriyvän mielipiteen Teknisten sopimuksesta.

Sopimusneuvottelut ovat keskeytyneet. Kaikki neuvottelijat vetävät henkeä, jotta voidaan jatkaa neuvotteluja eteenpäin. Tänä 14.5.2020 tuli tieto KTN:stä, että kunnallisten virka- ja työehtosopimusneuvottelujen jatkosta keskustellaan/päätetään tänään klo 14.00 alkavassa pääneuvotteluryhmän kokouksessa.

Toivomuksena on päästä sopimukseen kunta-alalla mahdollisimman pikaisesti. Kunta-alan palkansaajilta ei ole vielä saatu KIKY-tunteja pois ja palkankorotuksien saaminen siirtyy tulevaisuuteen. Teknisten sopimuksesta ei mielellään luovuta.

Neuvotteluterveisiiä KTK:n toimistolta

Teksti ja kuva: SARI ESTILÄ

Mitä kuuluu KTK:n toimistolle tänä merkillisenä keväänä? Kysymme sitä KTK Tekniikan Asiantuntijat ry:n ja Tekniikka ja Terveys KTN ry:n puheenjohtajalta, Sari Estilältä.

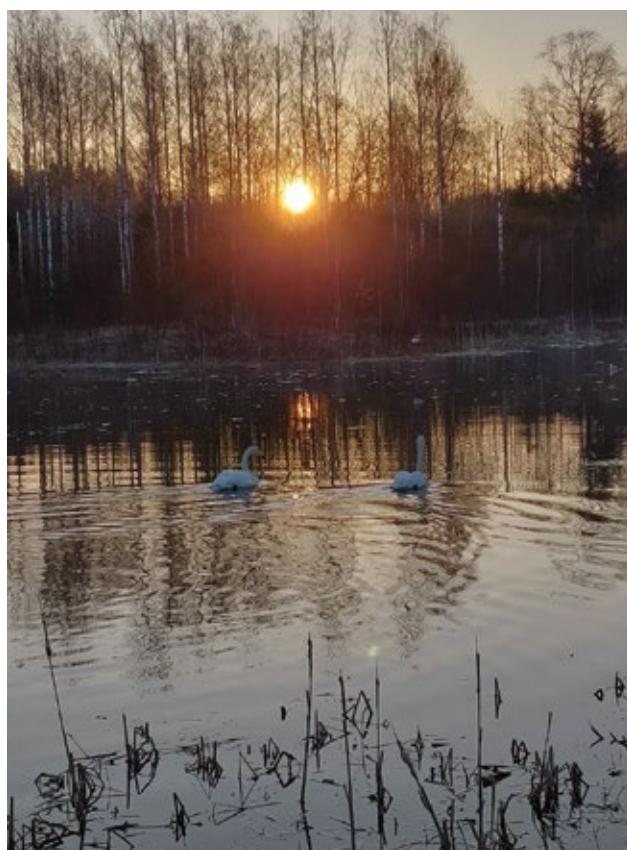
Tätä kirjoittaessa vietetään suomalaisen työn päivää, vappua. Työläisten kansainvälinen juhlapäivä sai alkunsa Yhdysvalloissa 1800-luvulla. Toukokuun ensimmäinen oli Yhdysvalloissa ollut vanhastaan päivä, jolloin työsopimukset oli uusittu ja työpaikkaa vaihdettu. Vuonna 1944 Suomessa säädettiin laki vapunpäivän järjestämisestä työntekijöiden vapaapäiväksi eräissä tapauksissa.

Me kunta-alalla vietämme vappua, sopimuksettomassa tilassa. Kuntapuolen työehtosopimukset päättyivät maaliskuun 31. päivää. Maaliskuussa käytiin kuntatyönantajan kanssa monia neuvotteluja, jotka näyttivätkin jo hyvältä. Sopimuksen syntyminen oli hyvin lähellä – kunnes Tehy ja Super laittoivat kampoihin. Ne vaativat omaa hoitajasopimusta, johon kuntatyönantaja ei suostunut. Eikä kuntatyönantaja suostunut tekemään sopimusta vain meidän muiden kanssa. Näin siirryimme pääsopimuksen osalta vapaaehtoiseen sovitteluun valtakunnan sovittelijan toimistolle. Myös TS- ja Avainta-neuvottelut hidastuivat ja jäivät odottamaan pääsopimuksen syntymistä.

Huhtikuu oli tiukkaa neuvottelua ja sovittelua valtakunnan sovittelijan kanssa. Koronatilanteesta johtuen neuvottelut käytiin Teamsin välityksellä. Ensin meitä mietitytti, miten onnistumme sovittelussa vain nettiyhteyden kautta. Olisi tärkeää seurata muiden neuvottelijoiden kehonkieltä, ilmeitä ja ”tuhahduksia”. Nyt näitä ei päästy tarkkailemaan, eikä ottamaan huomioon. Lisäksi sovittelija päätti pienentää sovittelutyhmää, vain kaksi edustajaa kustakin neuvottelujärjestöstä (JUKO, JAU ja SOTE). Tämä toi oman haasteensa ja jännitteensä neuvotteluihin.

Valtakunnansovittelija jätti ratkaisuehdotuksen, johon vastaukset piti antaa vappuaattoon klo 12 mennessä. Sote ry hylkäsi esityksen, joten jatkamme sopimuksettomassa tilassa. Vapun historia ei toistunut, emme saaneet sopimusta. Nyt katsotaan eteenpäin ja odotamme mitä seuraavaksi tapahtuu. Tämän lehden tullessa painosta, tiedämme varmasti enemmän, mitä toukokuu on tuonut tullessaan.

Me KTK:n toimistolla siirryimme etätöihin 18.3.2020. Etätöyt ovat sujuneet hyvin. Yhteysttä pidämme Teamsin kautta, fyysiset tapaamiset ovat muuttuneet päivittäisiin/viikoittaisiin Teams-palaveriin. WhatsApp-viestit kulkevat, näin pysymme ajan tasalla, mitä kenellekin kuuluu. Toki työtovereita ja jäsenten tapaamisia on jo ikävä. Niiden aika on kesän jälkeen syksyllä.

Joutsenpariskunta aamun sarastaessa.

Jos jotakin hyvää etsii koronasta, on etätöön myötä tullut rauhalliset aamut. Koiramme ei ymmärrä koronaa eikä etätöitä, vaan herättää meidät edelleen joka aamu klo 5.30. On ollut hienoa tehdä aamulenkki hiljaisessa keväätaamussa, katsella luonnon heräämistä ja kuunnella lintujen sirkutusta. Kotiin päästyä voi avata aamupuuroa syödessä läppärin ja aloittaa heti työnteon.

Pidetään huolta itsestämme ja läheisistämme. Toivotaan, ettei virus pääse iskemään.

KTK:n toimiston väkeä tutuksi, haastattelussa Emmi Pajunen, järjestösihteeri

Teksti: EVA-LISA KARLSSON | Kuva: EMMI PAJUNEN

*KTK:n toimistolla tuotetaan meille jäsenille tärkeitä palveluja ja neuvotellaan meille suunnatuista jäseneduksista. Keitä nämä henkilöt ovat ja millaista heidän työnsä on? Viime lehdessä esittelyvuorossa oli jäsensihteeri **Sanna Paakki** ja nyt on vuorossa järjestösihteeri **Emmi Pajunen** haastattelu.*

Millaisia sinun työtehtäväsi ovat ja kiinnostavaa olisi kuulla myös mitä kaikkea olet KTK:ssa ehtinyt tähän mennessä tekemään?

– Olen aloittanut työt aikoinaan Uudessa Insinööriliitossa jäsensihteerinä ja hyvin nopeasti aloitin työskentelyn KTK:n jäsenen jäsensihteerinä. Oli siis luonnollista siirtyä tuttujen jäsenten mukana KTK:n palvelukseen vuonna 2009. Nykyisissä tehtävissäni aloitin syksyllä 2018. Olen KTK:n järjestösihteeri ja vastuullani on KTK:n talous-, palkka- ja viestintäasiat, lisäksi vastuullani on mm. KTK:n töitä, kuten paikallisyhdistysten määräraha-asiat.

Miten työsi näkyy liitoille/yhdistyksille/henkilöjäsenille?

– Luottamusmiesten kanssa olen tekemisissä melkein päivittäin. On mukava kuulla ajatuksia suoraan kentältä.

KTK:n uutiskirjeen ja Facebook-sivujen kautta lähestymme jäseniä, samoin teemme kannanottoja median suuntaan. Facebookin käyttäjien kannattaakin tykätä sivustamme KTK Tekniikan Asiantuntijat ry (@KTKTeknikanAsiantuntijat), sitä päivitämme useimmin.

Uutiskirje on myös tärkeä kanava saada ajankohtaisimmat tiedot jäsenyyteen ja edunvalvontaan liittyen. Uutiskirje lähetetään kaikille jäsenille, jotka ovat ilmoittaneet sähköpostiosoitteensa. Omat tiedot voi käydä tarkistamassa KTK:n jäsenivuilla www.ktk-ry.fi/kirjau (kohdassa omat tiedot).

Yhdistykset ovat vuosien varrella tottuneet asioimaan kanssani raporttipyynnöissä ja autan heitä edelleen näissä asioissa. Jäsensihteerinä meillä on nykyään Sanna Paakki, jonka kanssa teemme paljon yhteistyötä.

Miten KTK on esillä mediassa/tapahtumissa?

– Kuntasektorin edunvalvonta tapahtuu JUKOn kautta ja teemmekin yhteistyötä JUKOn viestinnän kanssa. Heillä on isona toimijana myös isommat verkostot ja näkyvyys viestintäkanavissa. Esimerkiksi tekemämme juttu sairaalateknisten työstä koronakriisin aikana pääsi myös JUKOn viestintäkanaviin. Toimitamme omat kannanottomme aina myös median edustajille, mm. viime edustajakokoustiede kunnallisen tekniikan rekrytointiongelmista ja kunnallisten osakeyhtiöiden työehtosopimushoppailusta pääsi mediassa läpi. Helppoa median huomion saaminen ei ole, kun tietoa ja uutisia tulee kaikkialta kaiken aikaa.

Jos KTK:n liitoilla on omia kannanottojaan, niin voimme julkaista myös ne mediakanavissamme.

Millaista vuorovaikutusta käytte jäsenistön kanssa?

– Itseasiassa me kaikki toimistolla olemme suoraan tekemisissä jäsenistön kanssa, ja se on mukavaa! Jäsenpalveluun Sannalle tulee paljon yhteydenottoja jäsenyyteen liittyen. Jäsenet vaihtavat työpaikkaa, jäävät eläkkeelle, tulevat lomautetuksi tai jäävät perhevapaille. Myös paljon yhteydenottoja tulee jäsenmaksuihin liittyen. Työsuhtedeneuvonnassa autamme luottamusmiehiä ja jäseniä työsuhteeseen liittyvissä kysymyksissä ja ongelmissa. Tarvittaessa **Tomas Wass** ja **Sampo Kilpeläinen** ovat mukana työnantajan ja työntekijän välisissä neuvotteluissa tai keskusneuvotteluissa. **Jari Järvi** vastaa neuvottelutoiminnan lisäksi mm. meidän oikeusturva-asioista, eli jos neuvotteluteitse ei ole päästy työnantajan kanssa sopimukseen, niin välillä joudutaan turvautumaan oikeuskäsittelyyn. Itse olen tekemisissä KTK:n paikallisyhdistysten toimijoiden kanssa esimerkiksi määräraha-hakemuksiin liittyen. Myös minulle tulee aika paljon kyselyitä luottamusmiehiltä uusiin jäseniin liittyen tai sitten luottamusmiehet ja yhdistykset tarvitsevat jäsenlistoja. Puheenjohtajamme **Sari Estilä** vastaa koko liiton toiminnasta ja on paljon tekemisissä KTK:n liittojen kanssa.

KTK Tekniikan Asiantuntijat ry on teknisten alojen koulutettujen asiantuntijoiden ammattiliitto. Moni liittää KTK:n mielessään tiiviisti kunta-alaan, vaikka asia ei ihan näin olekaan. Paljonko yksityispuolen jäseniä on ja millaisia kyselyjä yksityispuolta saatte? Miten yksityisen puolen edunvalvonta on järjestetty?

– Yksityisen puolen jäseniä on jonkin verran, ehkä lisääntymään päin, kun kunta-alan tehtäviä ulkoistetaan ja yksityistetään. Erityisesti työehtosopimusten ollessa katkolla, jäsenyyškyselyjä tulee enemmän. Lisäksi on pitkään jäsenenä olleita, jotka työpaikan vaihtuessa haluaisivat edelleen jäädä KTK:n jäseneksi. Kyselyjä on laidasta laitaan, suunnittelijoita, viheralaa, insinöörejä... Yksityisellä puolella edunvalvonta hoituu useimmiten YTN:n kautta. KTK on YTN:n jäsen.

Tähän pitää heti esittää tarkentava kysymys KTL:n osalta. Paljonko meillä on jäseniä julkisen sektorin ulkopuolelta?

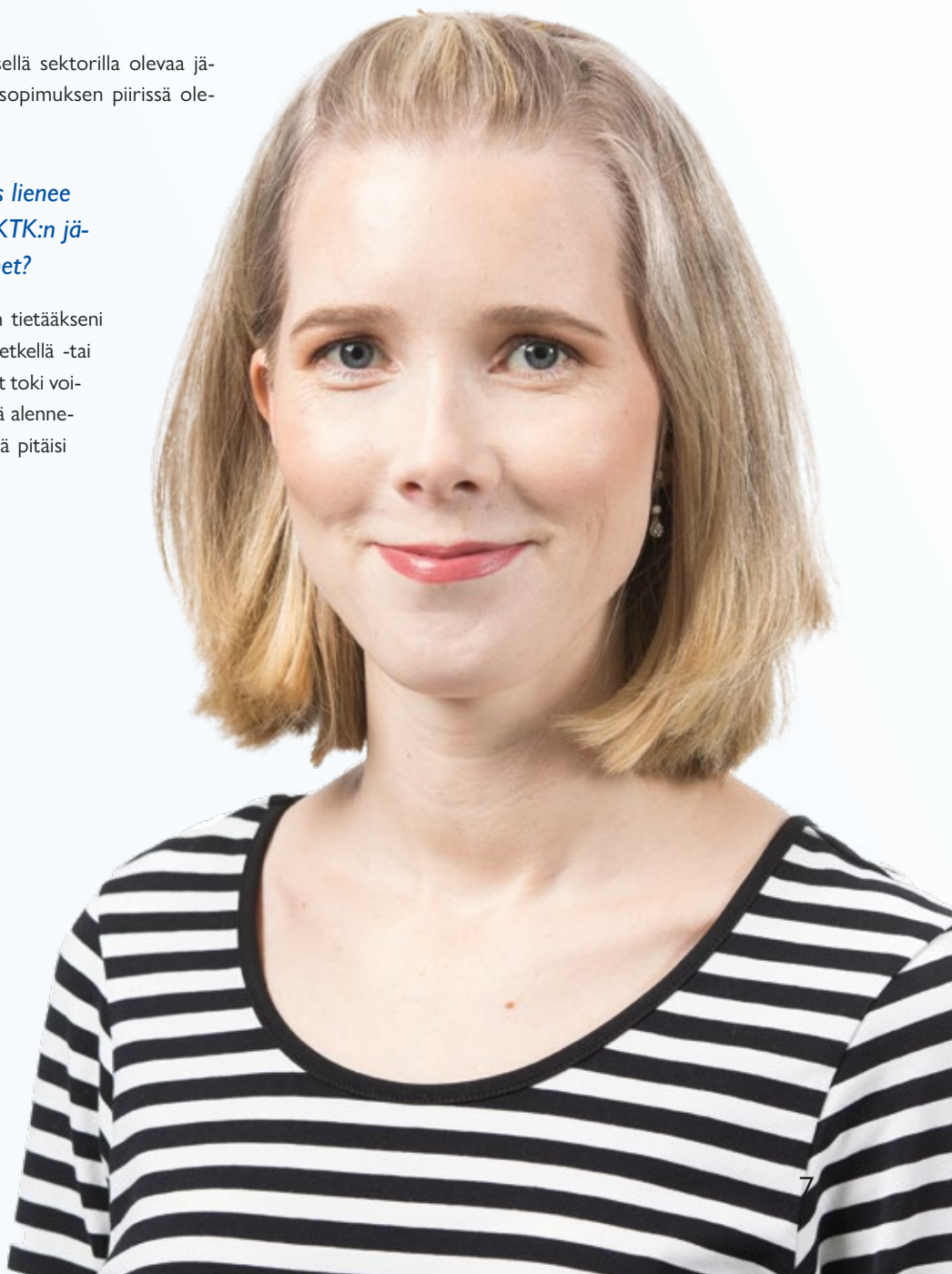
– Noin kolmisenkymmentä yksityisellä sektorilla olevaa jäsentä, jos ei lasketa Avainta- ja energiasopimuksen piirissä olevia mukaan.

Yksi pitkään puhututtanut kysymys lienee opiskelijajäsenyydet. Kuinka moni KTK:n jäsenliitoista hyväksyy opiskelijajäsenet?

– Jos tarkoitetaan uusia jäseniä, niin tietääkseni kaikki edellyttävät työsuhdetta liittymishetkellä -tai ainakin tiedossa olevaa työpaikkaa. Jäsenet toki voivat jäädä opintovapaalle ja jatkaa jäsenenä alennetulla jäsenmaksulla, mutta liittymishetkellä pitäisi olla töissä.

Entä ottavatko eri alojen opiskelijat teihin yhteyttä kyselläkseen järjestäytymisestä, ja onko jonkin alan opiskelijat erityisesti muita aktiivisempia?

– KTK:n liittojen jäsenkenttä eroaa monista, pohjakoulutuksen perusteella järjestäytyneestä ammattiliitosta. Meidän jäsenemme eivät valmistu "kuntasektorin koulusta", kuten vaikkapa Tradenomit. Meille jäseneksi liitytäänkin usein siinä vaiheessa, kun työpaikka kunnassa tai kuntayhtymässä/osakeyhtiössä alkaa. Meillä on myös suuri edustus TS-sopimuksen piirissä olevista jäsenistä, joten on luonnollista, että jäseneksi liitytään siinä vaiheessa, kun omassa työssä noudatetaan TS-sopimuksen ehtoja.

Hyvä, paha johtaminen

Teksti: RIINA LÄNSIKALLIO

Koronaepidemian myötä tulleet rajoitukset muuttivat elämää merkittävästi. Suomen rajat suljettiin, matkustaminen kiellettiin, ravintolat ja julkiset paikat suljettiin, kokoontumisia rajoitettiin ja yli 70 -vuotiaat määrättiin karanteenin kaltaisiin oloihin. Jopa lapset ryhtyivät etäkoululaisiksi ja etätöystä tuli uusi normaali. Kaikki mahdollinen työ tuli ja tulee edelleen tehdä etätöinä. Monelle esihenkilölle ja johtajalle tilanne oli täysin uusi.

Jaettu vai paettu johtajuus?

Kunta-alalla monet organisaatiot ovat viime vuosina siirtyneet toimialamalliin, ja jo ennestään suuret virastot ovat yhdistyneet vielä suuremmiksi toimialoiksi. Samalla on ajateltu, että uusissa toimialoissa ei tarvita niin paljon hallinnon tekijöitä ja avustajia, eikä esihenkilöitä tai johtajia, ja johtajuutta jaetaan kaikille. Jaetun johtajuuden opeilla tulisi edesauttaa yksilöitä ja tiimejä johtamaan itse itseään.

Kunta-alalla asiantuntijatyötä leimaa jatkuva kiire ja suuri työn määrä. Kunnalla on lakisääteisiä velvoitteita, joista täytyy suoriutua. Työkuorma ei katoa, on kyseessä sitten pieni tai suuri organisaatio. Organisaatiomuutoksen jälkeen organisaatioita yleensä trimmattiin ja jäljelle jäävät tekevät käytännössä organisaatioista lähteneiden työtehtävät. Erityisesti näissä työyhteisöissä kipuilun kohde on resurssien riittävyys. Mihin työaika ja tekemisen resurssit asiantuntija- ja esihenkilötyössä todella riittävät, kun apukäsiä rutiinien hoitamiseen ei enää ole? Samalla myös päätöksenteko on vaikeutunut, kun esihenkilön tai johtajan aika ei enää riitä vastaamaan olennaisiin kysymyksiin kuin ennen.

Kunta-alaan kuuluu kiinteästi poliittikkojen tarve saada päätöksenteossa näkymään oma poliittinen tahto. Tämä voi tarkoittaa sitä, että selvityksiä tehdään enemmän kuin aiemmin ja samalla päätökset syntyvät myös perustelluimpina. Tiedämme, että avoimuus on entistä tärkeämpää julkisessa päätöksenteossa. Asiakkaiden vaatimukset aiheuttavat myös aikataulupaineita, joihin on työssä ja johtamisessa etukäteen varauduttava.

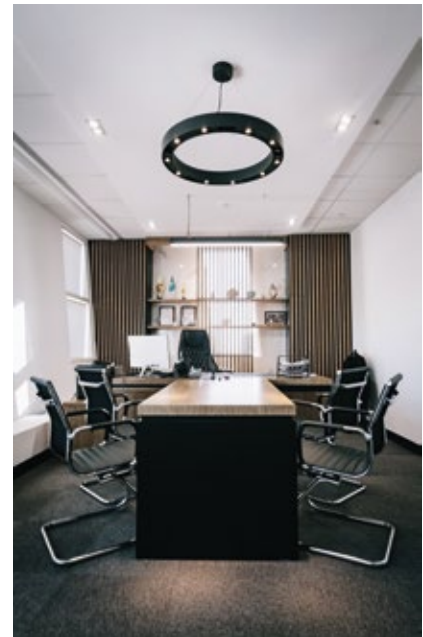
Muutos on suomalaisessa työelämässä kovin tyypillinen. Keskeinen kysymys kuuluu, kuinka kaikki olennaiset työtehtävät tehdään niin, että jäljelle jäävät eivät uuvu kuormaansa?

Uudenlaisessa johtamisessa perinteistä komentoketjua ei enää ole, eikä sitä usein koeta tarvittavankaan. Jaettuun johtajuuteen kuuluu vahva itsensä johtaminen ja aiempaa itsenäisempi päätösten teko omassa työtehtävässä. Itseään johtavista yksilöistä on hyötyä myös organisaatioille, jotka pyrkivät muuttamaan johtamiskulttuuriaan. Organisaatiot, jotka pyrkivät pois perinteisestä johtamisesta kohti jaettua johtajuutta tarvitsevat nimenomaan itseään johtavia työntekijöitä. Tähän pyritäessä on käynyt niin, että autoritääristen johtajien ja esihenkilöiden valta on kaventunut ja muuttunut näkymättömämmäksi, kun johtaminen ei perustu enää pelkkään asemaan tai statukseen.

Myös asiantuntijatyössä tarvitaan kuitenkin edelleen johtajaa resurssien varmistamiseksi ja ylitsepääsemättömien ongelmien sekä haasteiden ratkaisemiseen. On tärkeää, että johtajan tavoittaa silloin kun asiantuntijatyössä valta ei enää riitä itsenäiseen työhön tai ongelman ratkaisuun. Yhtä tärkeää on se, että myös saa vastauksen ja ratkaisun, tai ainakin sysäyksen oikeaan suuntaan, kohti ratkaisua. Se, jolla on valta, on myös vastuu. Itseohjautuvuuden tuhoavaa mikromanageerausta ei enää kukaan kaipaa.

Itsensä johtaminen

Itsensä johtaminen on yksi näkyvimmistä 2000-luvun johtamistrendeistä. Se nähdään kaiken muun johtamisen perustana, sekä keinona parantaa yksilön suoriutumista hankalissa tilanteissa. Itsensä johtamisella on tutkitusti lukuisia positiivisia vaikutuksia niin yksilö-, tiimi- kuin organisaatiotasolla. Koronaepidemian aikaan on jopa lapsilta odotettu itsensä johtamista koulutyössä, vaikka kyky itseohjautuvuuteen on vielä matala. Kehityspsykologien mukaan aivot ovat täysin valmiit vasta noin 20-vuotiaana. Myös

Johtajuus ei perustu enää statukseen tai asemaan. Kuva: Damir kopezhanov, Unplash.

työelämässä on tärkeää olla tietoinen siitä, milloin ihminen on biologisesti valmis kohtaamaan suurempia haasteita.

Itseohjautuvuus liittyy erityisesti sisäiseen motivaatioon ja ihmisen psykologisiin perustarpeisiin. Itseohjautuvuuden keskeisiä elementtejä ovat omaehtoisuus, kyvykkyys ja yhteisöllisyys. Omaehtoisuus tarkoittaa, että on vapaa päättämään omista tekemisistään niin, etteivät ulkoiset pakotteet ohjaa toimintaa, vaan toiminta syntyy suurelta osin sisäisestä motivaatiosta. Kyvykkyys (minäpystyvyys) tarkoittaa, että osaa työnsä, selviää haasteista ja saa aikaan. Yhteys toisiin ja molemminpuolinen välittäminen kuvaavat yhteisöllisyyttä. Upeita asioita, jos ne voisivat myös työssä toteutua!

Itsensä johtamisella ja työhyvinvoinnilla on todettu yhteyksiä. Työn vaatimusten ja voimavarojen mallin mukaan työn voimavarat, kuten sosiaalinen tuki kollegoilta, palaute omasta suoriutumisesta ja autonomia työssä voivat käynnistää motivaatiopolun, joka johtaa työssä oppimiseen, työn imuun ja organisaatioon sitoutumiseen.

On tärkeää tiedostaa, että työn voimavarat voivat toimia puskureina työn vaatimusten aiheuttamalle työstressille. Jokaisen johtajan tulisi siis vaalia työn voimavaretkijöitä aivan viimeiseen asti, myös välttämättömiksi ymmärretyissä organisaatiomuutoksissa ja niiden seurauksissa.

Itsensä johtamisen voimavaretkijät ovat itsensä johtamisen strategiat, minäpysyvyys sekä ulkoiset tekijät (ulkoinen johtaminen). Itsensä johtamisen strategiat voidaan jakaa kolmeen pääkategoriaan: käyttäytymistä ohjaaviin, luonnollisiin palkitsemisstrategioihin ja rakentavien ajatusmallien strategioihin. Itsensä johtaminen rakentuu itsensä johtamisen keinoista, omasta jakamisesta, muilta saadusta tuesta sekä oppimisesta ja kehittymisestä. Kiireistä työtä voidaan hallita näillä keinoilla.

Nyt pitäisi keskustella siitä, miten itseohjautuvuus ja itsensä johtaminen voivat käytännössä toteutua omassa työssä. Itsensä johtaminen on vaativaa aivotyötä. Itseään johtava asettaa itselleen tavoitteita, toimii itsenäisesti ja oppii samalla koko ajan uutta. Esihenkilön rooli prosessissa on kannustaa ja rohkaista alaisiaan, kuten hyvä valmentaja toimii urheilujoukkueen kanssa saadakseen joukkueen potentiaalin käyttöönsä. Vertaistuki voi olla erinomainen oppimisen keino itsensä johtamiseen. Johtamisen kehittämisessä organisaation tuki on välttämätöntä.

Itsensä johtamisen muistilista

- Pohdi hetki, mikä on itsellesi tärkeää elämässä ja työssä. Aseta itsellesi tavoitteita.
- Pohdi hetki myös voimavaretkijöistä. Miten ne toteutuvat työyhteisössäsi? Mitä muuttaisit ja miten?
- Keskustele voimavaretkijöistä esihenkilösi kanssa. Kysy häneltä, miten niitä voitaisiin parantaa.
- Pohdi parantamiskeinoja itsesi johtamiseen. Vertaistuki ja koulutus ovat tutkitusti todettuja keinoja.

Rundas etätyö vaatii itsensä johtamista aivan uudella tavalla. Kuva: Dillon Shool, Unplash.

Mitä voimme tehdä yhdessä työnantajan kanssa?

Useimmissa organisaatioissa muutoksissa onnistumista mitataan, ja tulokset vaihtelevat heikosta hyvään. Joissakin organisaatioissa henkilöstö on antanut murskaavan vastauksen. Toisaalta muutos on johtanut siihen, että työ sujuu paremmin ja yhdessä tekemiseen on löydetty uusia työvälineitä. Etätyöskentelyssä aiemmat opit digitaalisista palaverivälineistä ovat olleet kullannarvoisia.

Positiivisuus kantaa aina pitkälle, mutta positiivisuudellakin on rajansa. Työyhteisössä yksilöllä tulee säilyä luottamus siihen, että häntä kuullaan hänen työtään koskevissa olennaisissa päätöksissä ja hän kokee vaikuttavansa itse työhönsä ja työoloihinsa. Näillä kahdella seikalla on tutkitusti selkeä yhteys itsensä johtamiseen ja merkittävä vaikutus työkykyisyyteen ja tuloksen tekemiseen. Suurin virhe on kertoa tyytymättömille alaisille huonoista työyhteisötutkimuksen tuloksista, jättää tulokset huomioidatta, vaatia lopettamaan purnaaminen ja ryhtyä tekemään ”positiivisia asioita”. Tehokkaampaa keinoa menettää alustensa luottamus johtamiseen ei liene keksitty. Tällaiset lauseet lamaannuttavat ja aiheuttavat jopa korvaamatonta vahinkoa.

Itsensä johtaminen on yhteydessä ns. ulkoiseen johtamiseen. Johtajat, jotka eivät ainoastaan salli yksilöille ja tiimeille vapautta johtaa itseään (autonomia) vaan myös tarjoavat resursseja ja tukea, edesauttavat olennaisesti alustensa itsensä johtamista. Myös koulutuksella on tärkeä rooli työntekijän itsensä kehittymisen kannalta. On todettu,

että työntekijät yleensä tarvitsevat koulutusta itsensä johtamisen strategioihin, jotta he ovat kykeneviä tekemään enemmän aloitteita vastuunottamisessa. Koulutus rohkaisee käyttämään itsensä johtamisen strategioita, mikä parantaa yksilön suoriutumista.

Hyvän johtamisen malli myös muutoksessa on oppiva organisaatio. Miten siihen voidaan päästä? Oppivaa organisaatiota voidaan määritellä viiden avainkäsitteen avulla: itsensä johtaminen, henkiset mallit, jaettu visio, tiimioppiminen ja systeemiajattelu. Itsensä johtaminen nähdäänkin usein oppivan organisaation tärkeimpänä edellytyksenä. Myös siksi se on niin tärkeä osa johtamista ja työhyvinvointia.

Esihenkilönä ja johtajana, muista:

- salli alaisella vapaus johtaa itseään
- anna alaiselle tukea työhön, kannusta ja rohkaise
- kysy miten voit konkreettisesti auttaa alaista työssään
- kuuntele ja tarvittaessa ohjaa puhe työn tekemiseen
- tee tarvittavia muutoksia itsensä johtamisen edistämiseksi
- huolehdi resursseista ja riittävästä työajasta

Artikkelin kirjoittaja on Ingenium Partners Oy:n kehitysjohtaja Riina Länsikallio. Hänellä on yli 20 vuoden monipuolinen kokemus työelämän laatu- ja turvallisuudesta. Yhteystiedot: www.ingenium.fi

Vuorovaikutteisesti ja vastuullisesti

– Yhdessä yhteistyötä kehittämässä

Teksti: TIMO JAUHIAINEN, MARJA-TERTTU KOKKO, SIRKKA-LIISA VARJUS JA JUSSI VIERTOLA | Kuva: TIMO JAUHIAINEN

Porin kaupungin organisaatiossa pääluottamusmiesten, työsuojeluvaltuutettujen ja henkilöstöhallinnon toimijoiden yhteistyöllä on jo pitkät perinteet. Yhteistyön painottuminen virallisiin neuvotteluihin, pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen työn kuormitus sekä työhyvinvoinnin edistäminen herättelivät edellä mainittuja tahoja pohtimaan yhteistyön ja vuorovaikutteisuuden kehittämistä. Suunta ja päämäärä ovat joka taholla kuitenkin samat: hyvinvoiva henkilöstö – laadukkaat palvelut.

Porissa on yhteistuumin käynnistetty yhteistyön ja yhteistoiminnan kehittäminen reilu vuosi sitten ja nyt se on alkanut kantaa hedelmää. Yhteistyön tapoja on kehitetty yhdessä. On pidetty yhteisiä kehittämis- ja työhyvinvointitapaamisia. On neuvoteltu ajoittain tiukassa, mutta kuitenkin hyvässä hengessä. Avoimuus on lisääntynyt ja vuorovaikutus parantunut. Yhteinen tapa tehdä on auttanut myös jaksamaan työelämän tiukkujen haasteiden äärellä. Työnantajan ja henkilöstön edustajat ovat myös tutustuneet entistä paremmin toisiinsa ihmisinä ja tunnelma eri tilaisuuksissa on vapautunut.

Mitä olemme tehneet:

- Olemme ottaneet haasteelliset asiat esille sekä sopineet niille toimenpiteet, jotka olemme myös toteuttaneet.
- Olemme pitäneet yhteisiä kehittämispäiviä yhteistyön edistämiseksi.
- Kannamme kukin vastuumme omasta roolistamme ja tekemisestämme siten, että toimimme yhteishenkeä rakentavasti.
- Pidämme asiat ja niiden ratkaisut keskiössä etsien yhdessä mahdollisimman hyviä ratkaisuja sekä henkilöstön että työnantajan näkökulmasta.
- Olemme tutustuneet toisiimme aikaisempaa paremmin. Tätä kautta toistemme arvostaminen on lisääntynyt.

Pääluottamusmies **Tanja Jussila** (Sotery/Tehy) teki yhteisestä tekemisestä opiskeluunsa liittyen hanketyön. Työnsä

Pääluottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut ja HR-yksikön toimijat yhteisessä kehittämissä päivässä vuonna 2019.

yhteenvedossa hän toteaa: ”Kehittäminen ei ole pelkästään yksittäinen hanke, vaan koko ajan vierellä kulkeva asia, joka ei valmistu ikinä. Yhteistyötä ei saisi lokeroida, vaan antaa sille tilaa luoda uusia muotoja. Tällä tiellä me porilaiset yhdessä tekemisen kumppanit olemme. Jatkamme kehittämistä edelleen, yhdessä.”

Työsuojeluvaltuutettu **Jussi Viertola** näkee kehittämisen erittäin hyödyllisenä toimintana, joka on tuonut yhteistoiminnassa työskentelevät yksilöt lähemmäs toisiaan. Keskustelu on ollut avointa ja rehellistä rennossa ilmapiirissä. Mielestäni tämän mahdollistaa loistava porukka sekä hyvä yhteishenki toimijoiden kesken. Näissä asioissa on aina kehitettävää ja vaikka näkemyserojakin syntyy toisinaan, on hyvä muistaa, että ihmiset eivät riitele, vain asiat. Toivonkin, että tämän yhteistyön myötä Porissa vallitsi entistäkin yhtenäisempi ja välittävämpi ilmapiiri koko henkilöstön kesken.

Henkilöstöjohtaja **Timo Jauhiainen** pitää tärkeänä, että perinteisten neuvotteluasetelmien sijaan entistä enemmän pohditaan yhdessä asioiden eteenpäin viemistä siten, että yhteiset tavoitteet saavutetaan. Henkilöstötehtävissä työnantajan edustajana tai toisaalta henkilöstön edustajana,

esimerkiksi ammattijärjestön edustajana, on hyvin helppo ajautua vanhoihin toimintamalleihin, jotka eivät useasti johda parhaisiin ratkaisuihin. Yhteinen kehittäminen edellyttää meiltä kaikilta näkökulman laajentamista ja varmasti myös kykyä tehdä kompromissiratkaisuja. Pitää silti muistaa, että suuri osa henkilöstön hyvinvointia tai työn tuottavuutta parantavista keinoista ei välttämättä maksa mitään, vaan on uusien toimintatapojen luomista.

Kehittämispäällikkö **Sirkka-Liisa Varjus** toteaa tämän päivän ja tulevaisuuden toimintaympäristön muutosten vaikuttavan selkeästi myös henkilöstötyöhön ja työn tekemisen tapoihin. Kunnan perustehtävä toteutuu osaavan, motivoituneen ja sitoutuneen henkilöstön tekemällä työllä. Henkilöstön ja työnantajan edustajien yhteistyön kehittämisellä on tärkeä merkitys Porin kaupungin onnistumiselle perustehtävässään. Yhteinen matka yhteisten asioiden äärellä jatkuu edelleen, uusia polkuja ja reittejä suunnitellen.

Kirjoittajat ovat Porin kaupungin henkilöstöjohtaja **Timo Jauhiainen**, työsuojelupäällikkö **Marja-Terttu Kokko**, kehittämispäällikkö **Sirkka-Liisa Varjus** ja työsuojeluvaltuutettu **Jussi Viertola**

Akavan maakuntavaikuttamista täydennetään sote-verkostolla

Teksti: ANU TUOVINEN | Kuva: LIISA TAKALA

Akavan vaikuttaminen maakunnissa jatkuu entiseen malliin maakuntaverkostoissa. Maakuntaverkostoihin kuuluvat eri edustuksissa, kuten maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), ELY-keskuksen neuvottelukunnassa ja työ- ja yrityspalveluiden neuvottelukunnassa (TY-neuvottelukunta) vaikuttavat akavalaiset. Maakuntaverkostoa vetää pääsääntöisesti MYR:ssä vaikuttava Akavan edustaja tai verkoston niin päättäessä, jossakin toisessa edustuksessa oleva akavalainen.

Pääpaino on maakuntastrategiaan liittyvässä valmistelussa

Vaikuttaminen alueen kehittämiseen, työllisyyteen, elinvoimaan ja osaamiseen liittyyvään yhteistyöhön tehdään siis erilaisten alueellisten toimielinten ja edustusten kautta. Niissä Akava on vahvasti mukana. Pääpaino on maakuntastrategiaan liittyvässä valmistelussa, jossa linjataan alueen kannalta keskeisistä kehittämisen suuntaviivoista.

Maakuntavaikuttamisessa on meneillään myös uudistumista. Akavan hallitus päätti joulukuun kokouksessaan 12.12.2019 sosiaali- ja

terveysalan liitoista nousseen aloitteen pohjalta perustaa maakuntiin erityiset sote-verkostot tukemaan akavalaisten sosiaali- ja terveysalan liittojen sekä Akavan yhteistä vaikuttamista. Jäsenmäärästä riippuen verkostot voivat olla myös useamman maakunnan ko-koavia laajempia alueellisia verkostoja.

Sote-verkostot koostuvat sosiaali- ja terveysalan osajista. Verkostoon voivat liittyä sosiaali- ja terveysalalla työskentelevät tai luottamustehtävässään sote-asioita hoitavat liittojen jäsenet. Verkostojen jäsenmäärää ei ole rajoitettu ja mukaan voi tulla pitkin matkaa. Kunkin maakunnan verkosto valitsee keskuudestaan vetäjän, joka toimii sen koollekutsujana. Verkosto hyödyntää kokoontumisessaan mahdollisuuksien mukaan digitaalisia alustoja. Verkostoja ei nimetä Akavan hallituksessa. Niille ei myöskään määritellä toimikautta niiden luonteen ollessa verkostomaisen yhteistyön paikka akavalaisten jäsenliittojen sote-osajille.

Sote-verkostojen tehtävänä on vaikuttaa maakuntien sosiaali- ja

terveyspolitiikkaan Akavan sosiaali- ja terveyspoliittisten linjausten mukaisesti

Verkostot mm. seuraavat maakunnissa sote-keskusten kehittämiseen liittyvää valmistelua, kuntakokeiluja sekä työkykyohjelman toimeenpanoa. Pohdimme yhdessä verkostojen ja liittojen kanssa, miten parhaiten saamme jäsenten sote-osaamisen koko Akava-yhteisön hyötykäyttöön.

Henkilöstöasiat kuuluvat edelleen JU-KOn vastuulle. Tavoitteena on, että tieto eri maakuntien sote-asioden valmistelusta välittyy verkoston kautta Akavaan ja liittoihin sekä toisin päin. Sama tuki koskee muutakin Akavan maakuntavaikuttamista. Kaikki viisaus ei asu Pasilassa. Toivomme, että yhteistyö alueiden kanssa ja niiden välillä kehittyy entistä toimivammaksi. Tähän tarvitsemme aktiivisten maakuntatoimijoiden apua.

Kirjoittaja toimii Akava ry:ssä johtavana asiantuntijana erityisalueenaan elinkeino- ja yrittäjyyspolitiikka, alue- ja maakuntapolitiikka sekä Akavan maakuntavaikuttamisen organisointi.

Akava Works

– akavalainen ajatuspaja

Teksti: VESA SAARINEN

*Mikä on akavalaisten oma ajatus- ja tiedontuotantopaja Akava Works?
Mitä se tekee ja millaisia hankkeita Akava Worksilla on suunnitteilla?*

Akavan keskustoimistolla Helsingin Pasilassa on jo vuosia tehty monipuolista tiedontuotanto- ja tutkimustoimintaa. Noin viisihenkinen tutkijatiimi on palvellut eritoten Akavan toimiston, mutta myös koko Akava-yhteisön edunvalvontaa esimerkiksi tuottamalla tutkimuksia sekä tekemällä edunvalvonnassa tarvittavia tilastoja, graafeja ja taulukoita.

Vuonna 2018 tiedontuotantoyksikkö otti loikan eteenpäin. Akavan organisaatiouudistuksen myötä tiedontuotanto- ja tutkimusyksikkö nimettiin uudelleen Akava Worksiksi, ja sen toimintaa laajennettiin vaikuttavammaksi sekä näkyvämmäksi – ajatuspajaksi.

Ajatuspajan ajatus

Akava Works jatkaa Akavan tiedontuotantoyksikön laatutyötä tutkitun tiedon tuottamiseksi akavalaisen vaikuttamistyön tueksi. Sen lisäksi Akava Works toteuttaa itse, sekä tilaa ulkopuolelta artikkeleita ja raportteja, blogeja, infografiikoita ja muuta materiaalia. Tilauksia Akava Works tekee sekä tutkimuslaitoksilta ja yliopistoilta että yksittäisiltä meritoituineilta tutkijoilta.

Erilaisten julkaisujen tueksi Akava Works järjestää myös yksin ja yhdessä yhteistyökumppanien kanssa erilaisia tilaisuuksia – seminaareja, pyöreän pöydän keskusteluja ja julkaisutilaisuuksia.

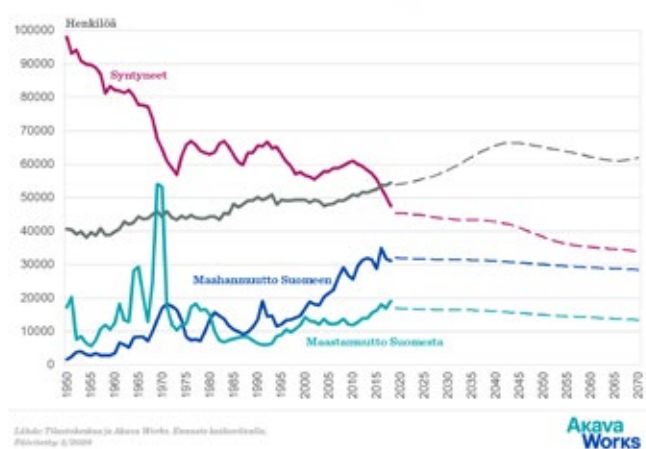
Akava Worksin toiminnan peruspilarit ovat luotettavuus, ketteryys sekä itsenäisyys.

Luotettavuus on ajatuspajalle sekä tiedontuotantotoiminnalle perusedellytys: tiedon on oltava ajanmukaista sekä oikeaa.

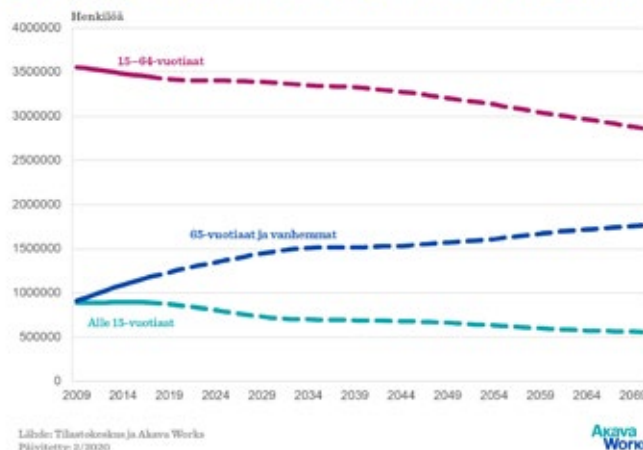
Ketteryys on kykyä reagoida nopeasti sekä Akava-yhteisöltä tuleviin tutkimustarpeisiin, että yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Itsenäisyydellä tässä yhteydessä tarkoitetaan sitä, että Akava Worksin tuottamat sisällöt, esimerkiksi raportit tai artikkelit, eivät edusta Akavan virallisia kannanottoja.

Suomen väestön kehitys 1950-2070

Suomen väestökehitys ikäryhmittäin 2009-2069

Katsauksia ja ennusteita

Parhaiten Akava Worksin toiminnasta saa käsityksen tutustumalla ajatuspajan tuottamiin julkaisuihin, sekä sen järjestämiin tilaisuuksiin. Ne kaikki löytyvät kootusti ajatuspajan verkkosivuilta osoitteesta akaworks.fi

Akava Worksin oman tuotannon kiviä jalkoja ovat työttömyys- ja lomautuskatsaukset, sekä talousennusteet.

Kuukausittain päivittyvässä työttömyyskatsauksessa Akava Works tarkastelee Suomen työttömyystilanteen kehittymistä. Tarkastelun eräänä painopisteenä on korkeakoulutettujen, sekä akavalaisten koulutusalojen työttömyyden kehitys.

Keväällä 2020 aloitetussa lomautuskatsauksessa seurataan nimensä mukaisesti lomautettujen lukumääriä Suomessa.

Tarkastelun aloitus ajoittui koronakriisin keskelle, ja jo ensimmäinen tarkastelu osoitti kevään 2020 historiallisuuden myös lomautettujen määriä tarkasteltaessa.

Kahdesti vuodessa järjestettävässä ennustetilaisuudessa uumoillaan talouden kehitystä eri mittareilla. Tarkastelua yhdistetään työttömyyden ja työllisyyden oletettiin kehityssuuntiin – toteutuneeseen talous- ja työllisyyskehitykseen perustuen.

Artikkeleita ja raportteja

Akava Worksin itse toteuttamien, sekä ulkoa tilattujen artikkelien, raporttien ja tutkimusten yhdistävänä tekijänä on akavalainen konteksti. Se tarkoittaa sitä, että julkaisut liittyvät tavalla tai toisella Akava-yhteisön tavoitteisiin, kuten koulutuksen ja osaamisen yhteiskunnallisen merkityksen korostamiseen.

Vuonna 2019 Akava Works tilasi Oxford Economicsilta kattavan raportin EU-jäsenyyden taloudellisista merkityksistä Suomelle. Samana vuonna julkaistiin myös **Jukka Ahtelan** vertailu eri maiden työmarkkinasääntelystä.

Vuoden 2019 aikana Akava Works myös tilasi yhdessä Akavan opiskelijoiden kanssa barometritutkimuksen korkeakouluharjoittelusta ja toteutti laajoja kyselytutkimuksia. Niitä tehtiin muun muassa julkisen sektorin arvostuksesta, matka-ajoista sekä paikallisesta sopimisesta.

Toissavuoden siteeratuimpia hankkeita olivat puolestaan Aalto-yliopistolta tilattu tarkastelu kilpailukieltosopimusten vaikutuksista työmarkkinoihin sekä **Osmo Soininvaaran** asumistukea käsitellyt laaja raportti.

Akava Worksin ikioman tutkimustyön helmiä ovat aiemmin mainittujen työttömyys- ja lomautuskatsauksen ja ennusteiden ohella yksittäiset täsmäartikkelit. Niitä Akava Works on tehnyt viime kuukausina muun muassa perusasteen varassa olevista suomalaisista – keitä he ovat ja miten heitä voitaisiin yhä paremmin työllistää – sekä koulutuksen ja toimeentulon yhteyksistä.

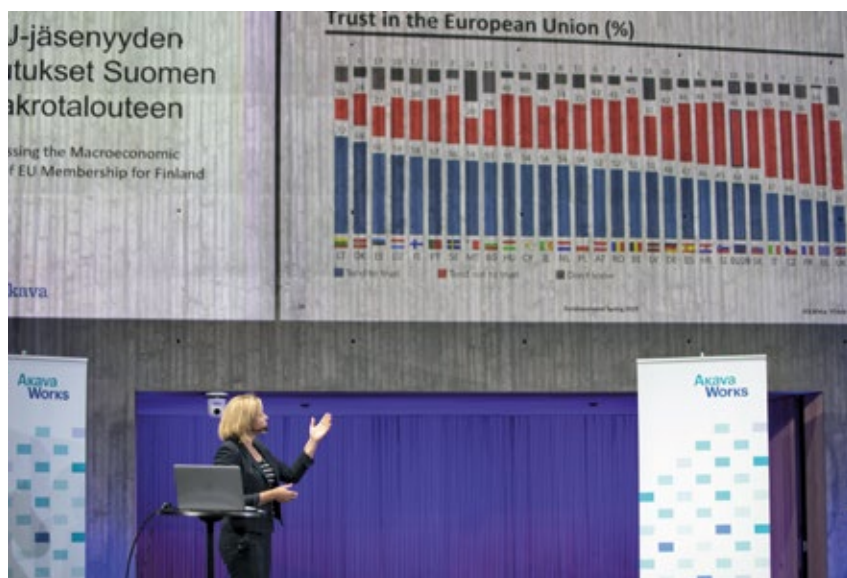
Aiemmista täsmäartikkeleista on syytä nostaa esiin myös kirjoitukset Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanoistuksista, sekä useat erilaiset kilpailukieltosopimusten ongelmallisuutta käsitelleet julkaisut. Teemat ovat nousseet julkiseen keskusteluun, sekä poliittiseen päätöksentekoon osaltaan juuri Akava Worksin omien julkaisujen ansiosta.

Tulevaisuudensuunnitelmia

Loppuvuoden 2020 aikana Akava Works jatkaa ennusteiden sekä työttömyys- ja

Oxford Economicsin Henry Worthington ja Suomen eurooppaministeri Tytti Tuppurainen kommentoivat Akava Worksin ja Oxford Economicsin tutkimusraporttia raportin julkaisutilaisuudessa Helsingissä torstaina 22. elokuuta 2019. Tutkimusraportti käsittelee Suomen EU-jäsenyyden hyötyjä ja haittoja. Kuva: Irene Stachon / Lehtikuva

Euroopan parlamentin jäsen Henna Virkkunen kommentoi Akava Worksin ja Oxford Economicsin tutkimusraporttia raportin julkaisutilaisuudessa Helsingissä torstaina 22. elokuuta 2019. Tutkimusraportti käsittelee Suomen EU-jäsenyyden hyötyjä ja haittoja.

lomautusseurantojen julkaisemista. Jo varmistuneita tulevia tilaisuuksia ja julkaisuja tullaan rakentamaan muun muassa eläkekyselymme tulosten, sekä asuntopoliittikkaa käsittelevien julkaisujen perustalle.

Isompina tutkimushankkeina mainittakoon myös **Niklas Bruunin** toteuttama vertailu eri maiden sovittelujärjestelmistä, sekä Akava-yhteisössä laajasti toteutettava ”koronakysely”, tutkimus siitä, miten poikkeuksellinen koronakriisi on vaikuttanut akavalaiseen työntekoon.

Kaiken toiminnan punaisena lankana on hillitty ja hallittu kasvu. Akava Works haluaa jatkossa toimia yhä ketterämmin sekä

rakentaa tulevia tutkimus- ja tiedontuotantoprojekteja läheisessä yhteistyössä koko Akava-yhteisön kanssa. Haasteita työssä riittää, mutta Akava Worksin toiminnalle on tulevaisuudessa yhä suurempi tarve: muuttuvassa yhteiskunnassa tutkitun tiedon merkitys korostuu entisestään. Tätä tietoa Akava Works nyt ja tulevaisuudessa tuottaa, sekä Akava-yhteisön että koko suomalaisen yhteiskunnan hyväksi.

Kirjoittaja toimii tuottajana Akava ry:ssä vastuualueenaan Akava Works, tiedontuotannon ja tutkimuksen suunnittelu ja viestintä.

Tulevaisuusristeily - vauhtia Maarianhaminasta

Teksti ja kuva: TAPANI SÖDERBERG | Kuvitus: PIXABAY

Aamu "valkeni" jälleen kerran sateisen ha-pekkaana 1.2.2020 vai olisiko parempi sa-
noa 93. marraskuuta. Neljä porilaista enem-
män ja vähemmän aktiivista paikallisyhdis-
tysedustajaa ahtautui Onnibussin uumeniin,
matkalle kohti Turun satamassa odottavaa
Viking Linen Amorellaa. Matkalta napattiin
kyytiin myös Rauman paikallisyhdistyksen
edustajat. Reijo Helismaan ikivihreä riimi
"linja-autossa on tunnelmaa" tuli taas todis-
tetuksi. Etenkin toisessa kerroksessa vallitsi
esilämmityksessä olevan savusaunan peh-
meä lämpö, joka hyväili talvivaatteissa, ah-
taassa penkissä uinuvia matkustajia. Osalla
matkustajista oli rasisitteenaan edellisen illan
"My Fair Lady"-esitys ja sen jälkeen vietetty
pitkä, kostea illallinen - lienevätkö levänneet

lainkaan. Turun satamassa porilaisten ja rau-
malaisten seuraan sulautuivat vielä Sasta-
malan paikallisyhdistyksen edustus ja niin
matka saattoi alkaa.

Mikä tulee olemaan paikallisyhdistysten tulevaisuus?

Meno-paluu menneisyydestä tulevaisuu-
teen, aihe jonka ympärille raumalaiset oli-
vat matkan järjestäneet. Mikä tulee ole-
maan paikallisyhdistysten tulevaisuus, siinä
vasta kysymys jonka saattamana miette-
liäs joukko astui laivaan. Laivasta oli va-
rattuna kokoustila, jossa rauhoituttiin ja
keskityttiin tervetuliaismaljan avustuksella

matkan aiheeseen. Alkumatkasta laivan ik-
kunoista saatiin ihailla uljasta lintua, nimit-
tään merikotka liiteli laivan seurassa Itäme-
ren yllä tovin aikaa. Lieneekö ollut jonkin-
asteista symboliikkaa-merikotka oli kuole-
massa sukupuuttoon, vuonna 1975 se ase-
tettiin uhanalaiseksi ja siltä listalta se pääsi
vasta vuonna 2019. Oliko se tullut epäile-
mään vai rohkaisemaan meitä tulevalle tai-
paleella. Olisiko myös meillä kenties yhtä
pitkä taival edessämme, "uhanalaisesta el-
pymiseen" kesti kotkalla kaiken kaikkiaan
44 vuotta. Antaa ajattelemisen aihetta ja
samalla väistämättä huomaa, että olemme
erityisesti myös tulevien polvien asialla. Ei
saa jättää aatetta näennäisen hyvinvoin-
timme varjolla!

Näytti siltä, että koko joukolla oli yhteinen päämäärä ja keskustelu johti väistämättä päätelmään, jota moni oli varmasti myös etukäteen miettinyt. Ainoana keinona taata jonkinlaiset mahdollisuudet ajaa jäsenten asiaa oli yhdistää hieman hiipumaan pyrkivät voimat. Rauman yhdistys ajaisi pikku hiljaa toimintansa alas ja liittyisi KTL Satakunnan yhdistykseen kun taas Sastamala on vielä kahden vaiheilla, sillä yhdistystä vedetään vielä kahteen suuntaan KTL Satakunnan yhdistykseen ja toisaalta Tampereen Seudun yhdistykseen. Kaiken kaikkiaan tuntui hyvältä, että Rauman yhdistys on liittymässä hyvin mielin Satakunnan yhdistykseen ja se jos mikä osoittaa yhteen hiileen puhaltamisen boforiasteikon korkeinta tasoa. Samalla se myös osoittaa, että KTL Satakunnan yhdistys on hoitanut asiansa erinomaisella tavalla. Lopuksi, aivan kuin kannustukseksi päätöksillemme, merikotka liiteli uudestaan laivan rinnalla ennen Maarianhaminaa, jättäen meille jäähyväiset kaartamalla näkymättömiin, toivottaen onnea matkalle.

Maarianhaminassa vaihdoimme laivaa ja palasimme Viking Cracella taas ihanan kotimaamme kamaralle. Luotto tulevaisuuteen oli selkeästi vankkumaton, sen tähden risteily oli ilmeisesti varattu ainoastaan Turku-Maarianhamina-Turku välille. Kotiin tuomisina syntyi päätös tiivistää yhteistyötä, pitää selkä suorana ja katse eteenpäin.

Matkalla mukana ollut, merikotkaan ihastunut jäsen!

Kirjoittaja työskentelee suunnitteluhortonomina Porin kaupungilla

Merikotka

(*Haliaeetus albicilla*)

Teksti: TAPANI SÖDERBERG

Merikotka on päiväpetolintu ja suurin Suomessa pesivä petolintulaji. Se on myös maailman suurimpia petolintuja ja se voi elää yli 30-vuotiaaksi. Lintu oli yleinen vielä 1800-luvulla, mutta sen elinolosuhteet alkoivat käydä tukalaksi vuosisadan loppupuolella ja siitä luvattiin jopa tapporaha v.1879, sillä sitä pidettiin vahingollisena riista- ja kalakannoille.

Lintua on suojeltu jo 1920-luvulta asti, mutta 1970-luvun puolivälissä kohdattiin merikotkien lisääntymisen synkimmät ajat, jolloin Suomen rannikkoalueilla tavattiin vain pari poikasta useina vuosina. Merikotka julistettiin uhanalaiseksi vuonna 1975. Suomessa merikotkien suojelutyötä koordinoi WWF:n yhteydessä toimiva merikotkatyöryhmä, jonka ansiokkaan työn ansiosta kanta vahvistui

riittävästi 2010-luvulla ja se pääsi lopulta pois uhanalaisten joukosta vuonna 2019. Suojeltavien joukossa se tieteenkin edelleen on.

Tänä päivänä merikotkan tappaminen on rikos, josta joutuu maksamaan 7500 € vahingonkorvausta. WWF on hankkinut merikotkalle suojelualueita ja talviruokintapaikkoja, joissa niitä ruokittiin sian ruhoilla. Ravintoketjun päätepisteelle puhtaan lihan saatavilla ololla on saatu vähennettyä ympäristömyrkköjen pitoisuuksia niiden elimistössä. Luonnostaan merikotkan ravinto muodostuu pääasiassa kalasta, mutta se saalistaa myös lokkeja ja vesilintuja sekä pienempiä nisäkkäitä. Talvisin merikotkat saattavat käyttää ravintonaan myös haaskoja, elävän saaliin puutteessa. Monien harvinaisten ja sitä myöden tavoiteltujen lintulajien kuten merikotkan munat ovat ikävä kyllä edelleen erittäin haluttuja munavarkaiden keskuudessa.

1970-luvulla aloitettu työ alkoi kantaa hedelmää. Merikotka valtaa vanhoja asuinsijojaan Suomenlahdella, Perämerellä, Lapin suurilla järillä sekä myös uusia alueita sisämaassa. Näin ollen merikotkan suojelua voidaan pitää luonnonsuojelun menestystarinana.

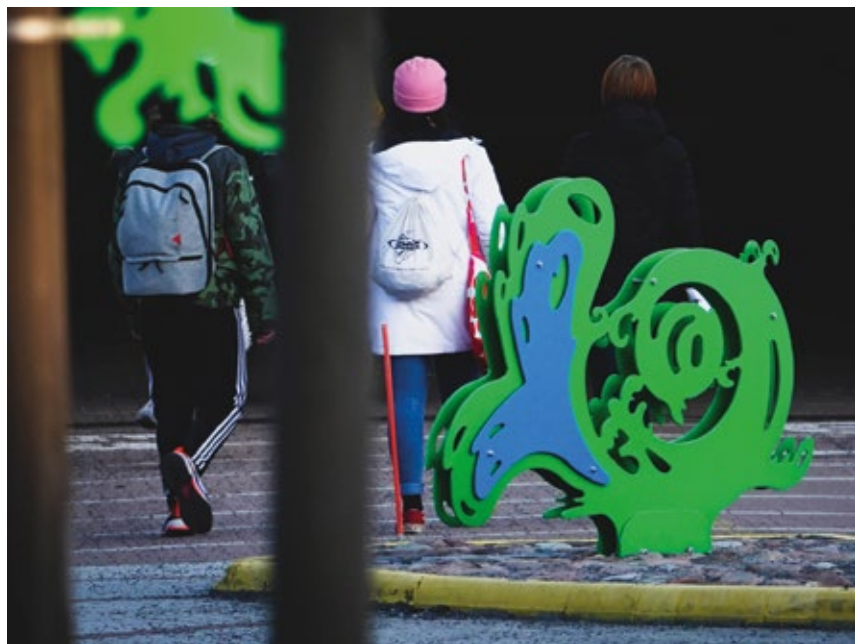
Tietolähteenä käytetty WWF:n, Metsähallituksen ja Pohjanmaan merikotkat-sivuja

Paikkakuntasi arvostus nousuun taiteen keinoin?

Teksti: KATJA TUOMALA | Kuvat: MIRJA VALLINOJA JA KATJA TUOMALA

Taide osana julkista elinympäristöämme. Mitä hyötyä siitä on? Onko taide siihen tarvittavan satsauksen arvoista? Näitä kysymyksiä varmasti pohtivat niin kaupungin virkamiehet päätöksiä tehdessään kuin suunnittelijat ja itse taiteilijat työnsä äärellä veronmaksajista puhumattakaan.

Taiteen edistämiskeskuksen ja TNS Gallupin vuonna 2014 teettämän kyselyn mukaan yli 70 % vastaajista haluaa taidetta arkiympäristöönsä ikään ja sukupuoleen katsomatta. Suomalaiset siis antavat vahvan tukensa taiteelle, jonka arvostus on noussut 2010-luvulla. Mutta mistä syystä vastaajista niin moni on tätä mieltä? Tämä selittyy varmasti taiteella itsellään ja sen aiheuttamilla vaikutuksilla. Taiteen on todettu vaikuttavan positiivisesti yksilön hyvinvointiin ja mielialaan. Taide puhuttelee, yllättää ja sen avulla on myös mahdollisuus jopa suunnistaa. Julkinen taide on lisäksi kaikkien saatavissa, jolloin se ehkäisee mm. alueellista segregatiota ja vahvistaa tasa-arvoisuutta. Taide myös nostaa alueellista arvostusta, parantaa paikkakuntansa imagoa ja mielikuvaa. Taide myös liikuttaa, tunteiden lisäksi myös fyysisesti paikasta toiseen kävellessä tai pyöräillen. Saa viihtymään paikassa pidempään ja lisää käyntikertojen määrää. Vieläkö jatkan?

*Taide elävöittää muutoin niin harmaaksikin jäävää kaupunkiympäristöä. Iloisen sävyinen **Laura Lehenkarin** Poritisi-teossarja loistaa Porin Porttaalitunnelin suulla. Kuva: Katja Tuomala*

Taiteen suhteuttaminen

Taiteella on siis monia erittäin painavia syitä tulla hankituksi ja sijoitetuksi arkiympäristöömme. Vaikka syitä onkin paljon, painaako ne silti yhteensä enemmän valintojen vaakakupissa, kun vastakkaisella puolella punnukseksi on kustannukset. Kun kyse on rahallisesta satsauksesta, kannattaa ajatella kyseistä hankintaa pidemmälle. Taiteen hintalappua tulee suhteuttaa niin yksilöön, taiteen elinkaareen kuin mahdollisiin muihin vaihtoehtoihin. Jos esimerkiksi paikkakunnalla asuu 40 000 asukasta, kuinka paljon taide kustantaa yhtä asukasta kohden? Ja miten taiteesta aiheutuneet kulut suhteutuvat, jos teoksen elinkaari on esimerkiksi 50 vuotta? Tai jopa 100 vuotta. Ja entä jos taideteoksen tilalla, oli se sitten kiertoliittymän

keskusta, rakennuksen seinä tai sähkökaapin kylki, on jotakin muuta? Kustannukset eivät silti välttämättä ole sen suuremmat. Ja tutkitusti taide vähentää epätoivottua käytöstä, ilkivaltaa, roskaamista ja graffititöihyryksiä. Näin välttyään putsamiselta, korjaamiselta ja muilta ylläpitotyöistä aiheutuvilta kustannuksilta jo edellä mainittujen positiivisten vaikutusten lisäksi.

Liian suurin harppauksin ei tietenkään kannata edetä ja panostus taiteeseen voidaan aloittaa hyvinkin pienellä satsauksella. Voidaan harkita taidekouluun osallistamista mukaan hankkeisiin, voidaan toteuttaa pieniä yksittäisiä projekteja taiteen asiantuntijuutta hyödyntäen ja hakea esimerkiksi Taiteen edistämiskeskuksen

(Taie) kautta apurahaa taiteen arvostusta edistäviin projekteihin. Tapoja on monia ja neuvoja saa esimerkiksi Taiken laatimista Prosenttiperiaatteen käsikirjoista tai keskuksen asiantuntijapalveluista.

Läänintaiteilijatyön siivittämänä

Porissa olemme edenneet pienin, mutta määrätietoisin askelin. Suurena apuna taiteen liittämiseen osaksi kaupunkiympäristön suunnittelua on ollut Taiteen edistämiskeskuksen läänintaiteilijatyö. Poriin haettiin tämän panostuksen avustuksella kahdesti apurahaa toteuttaa taidesuunnittelukilpailu ja sen voittanut teoskokonaisuus vuoden

Taideteos kohottaa alueellista arvostusta ja paikkakuntansa imagoa. Kuvan Aurinkolähde-aideteos on **Mirja Vallinojan** suunnittelema videotekniikkaa ja vesiaihteita yhdistävä teos Porin Karjarannan vuoden 2018 asuntomessualueella. Kuva: Mirja Vallinoja

2018 asuntomessuille. Hanke toteutui pienempänä kokonaisuutena suunnittelusta, mutta kauniin Aurinkolähde-teoksen lisäksi kaupungin asiantuntijat pääsivät tutustumaan taiteen hankintamalleihin ja alan asiantuntijoihin. Tästä projektista opittujen kokemusten myötä on rohkeus lisääntynyt ja myös omaa kaupungin osaamista käytetään nykyisin pienemmissä hankkeissa suunnittelukohteineen hyödyksi.

Vaikka Porissa on taide ollut aina läsnä jossain muodossa, on omasta näkökulmastani taide noussut vahvemmin osaksi kaupungin asiantuntijoiden arkea ja työtä. Se nostetaan rohkeammin esille kaupunkikehityshankkeisiin, se otetaan kevyemmin mukaan infran suunnitteluun ja lähdetään ennakkoluulottomammin mukaan taidetta sisältäviin tempauksiin. Nälkä kasvaa syödessä.

Miten onnistua?

Poriin toteutuneista teoksista eritoten viimeisimmät ovat saaneet ylitsevuotavan positiivisen vastaanoton. Asukkaat ovat varta vasten ottaneet yhteyttä sanoakseen

kiitoksensa, sosiaalisessa mediassa on kiiteltä osallistavaa suunnittelua ja kekseliäisyyttä. Jopa kerrottu, että kaikki omat vieraat ajelutetaan kiertoliittymän kautta, koska sen keskellä on niin kaunis taideteos. Tämä jos mikä lämmittää niin asukkaiden kuin tekijöidenkin mieltä.

Onnistuneissa hankkeissa on tarvittu rohkeaa ja ennakkoluulotonta asennetta, taiteenalan asiantuntijuuden hyödyntämistä ja realistista aikataulua. Taiteen ottaminen mukaan jo heti kustannusarvioiden laskeamiseen on ollut myös avuksi. Samoin avustushakemukset, joiden kautta taiteeseen on pystytty satsaamaan rahallisesti hieman enemmän. Hankkeen kokoluokkakin sovitetaan omiin resursseihin sopivaksi.

Kirjoittaja toimii suunnitteluhortonomina Porin kaupungilla

Taide voi parhaimmillaan kasvattaa asukkaiden kotiseutuympeyttä ja lisätä heidän hyvinvointiaan. Länsi-Porin kiertoliittymään nousseet Kukatite-teoksen kukkapylväät ovat keränneet huimasti positiivista palautetta asukkailta. Teoksen suunnitteluun osallistettiin läheisen alakoulun oppilaita läänintaiteilija **Marjo Heimon** avustuksella. Kuva: Katja Tuomala

"Genius loci" etsijät, suunnitteluhortonomit Katja Tuomala ja Tapani Söderberg "Siluetin" seurassa. Kuva: Satakunnan Viikko Jukka Silvast

Liikenneympyröistä kiertoliittymiin – nurmikeskiöistä ympäristöteoksiin

Teksti: TAPANI SÖDERBERG | Kuvat: JUKKA SILVAST, KATJA TUOMALA JA TAPANI SÖDERBERG

Kiertoliittymä alias liikenneympyrä on mitä ilmeisemmin luotu jouduttamaan ajoneuvojen eri suunnista tapahtuvaa kulkua johonkin ympyrästä erkanemaan uuteen suuntaan. Eikä kukaan myöskään kiellä ajamista useamman kuin kerran kiertoliittymän ympäri, liikenteeseen nähden myötäkarvaan tosin. Kaikki on siis lähtöisin käytännön tarpeesta, jota kunnioittaen katusuunnitteluinsinöörit laativat yhäti uusia suunnitteluperiaatteita luodakseen mitä sulavalinjaisempia kiertoliittymiä. Liikenneympyröiden `maisemointi` aloitettiin aikanaan varovaisen insinöörimäisesti. Ympyrän keskiosa oli mielikuvituksellisesti joko nurmella tai siihen valettiin betoni, johon oli mukava tuuppia kiviä pystyyn erityisen säästeliäästi. Rohkeimmissa viritelmissä saattoi olla jopa muotoon leikattu pensasistutus.

Tällä hetkellä käytännönläheiset liikennejärjestelyt tuntuvat jäävän toiseksi kiertoliittymien keskellä pönöttäviin, mitä erilaisempiin aiheisiin verraten. Ympyröiden keskellä on kasvikoelmia, kivikavalkadeja sekä mitä

erilaisempia tunteita herättäviä ympäristötai-deteoksia. Voisi melkein kuvitella että "lapsi on huuhtoutunut pesuveden mukana" turhamaisuuden alttarille, jopa liikenneturvallisuuden kustannuksella, voisi joku uskaltautua

sanomaan. Mutta eikö mitä, käytäntö ja es-tetiikka ovat lyöttäytyneet yhteen ja kulkevat yhdessä kuin "paita ja peppu" tukien toinen toistaan, muodostaen kokonaisuuden, joka vie kulkijan yhä uudelle kierrokselle.

Mitään uutta ei oikeastaan ole tapahtunut sitten Caesarin aikojen. Vaikka triumviraatit eivät sijainnetkaan ns. kiertoliittymissä, niin ainakin ne olivat aika lailla keskeisillä paikoilla kuten Suomessa ”kirkko keskellä kylää” ja ellei niissä olisi ollut holvattua aukkoa keskellä ne todellakin olisi pitänyt kiertää, joten näin myöden ensimmäiset kiertoliittymät olisivat saattaneet nähdä päivänvalon. Näin historioiden voikin heittää ajatuksen, että kumpi oli ennen, kulun tiellä oleva este vai liikennettä ohjaava liikenneratkaisu eli liikenneympyrä, joka tänä päivänä myös kiertoliittymänä tunnetaan.

Porissa on viime vuosina rakennettu monta ympyrää

Yhtä kaikki, porilaiset ympyrät herättävät mielenkiintoa niin esteettisyytensä, kuin oletetun havaintotyhjiön muodostamisessa, ehkä jopa keskittymiskyvyn herpaannuttajina, liikennöidyille paikoille epäasiallisina, nykypäivän muoti-ilmiöinä. Tämähän on silkkaa hapatusta, niin kuin edellä jo viittasin. Jokaisessa sivistyneessä, korkean kulttuurin maassa pönöttää, ihmisten ihastelemana tai vihastelemana, valtion päämies tai muuten vaan sotamenestyksellään viehätystään hallitsijan silmissä kohottanut aatelinen. Tänä vuonna rakennetaan taas uusi kiertoliittymä kaiken kansan tunteman Halpahallin nurkille. Paikassa kohtaa Paanakedonkatu ja Horninkatu. On saattanut jäädä unohduksiin, että tuo nimi ei ole millään taitoa tuulesta temmattu. ”Kustaa Horn af Björneborg (ruots. Gustaf Horn, 22. lokakuuta 1592 – 10. toukokuuta 1657) oli suomalainen marsalkka, valtiomies, kreivi ja vapaa-herra” (Wikipedia). Hän hallitsi Porin kreivikuntaa 1600-luvulla saatuaan Porin silloiset alueet hallintaansa loistokkaalla menestyksellään tapattaessaan useita työkykyisiä miehiä, lymyillen itse joukkojensa taustalla henkeään varjellen. Tuohon tänä vuonna valmisteilla olevaan ympyrään ei kuitenkaan Horn pääse pönöttämään, vaan se pyhitetään suurelta osin yliajettavaksi ja loppu keskiosasta tullaan peittämään kasvillisuudella.

Voi voi, mitäs menneistä. Porissa on viime vuosina rakennettu monta ympyrää. Lähes kaikki hienot liikennevalot on korvattu kiertoliittymillä, siis oikeastaan on palattu lähtöpisteeseen - Pori oli aikanaan liikenneympyröiden luvattu kaupunki. Entisaikojen merkittävimmät liittymät ovat kuitenkin edelleen palauttamatta ennalleen. Ennen Poriin saavuttiin Tiilimäen ympyröiden

Katsaus Porin uusimpiin kiertoliittymiin

Eteläväylän kiertoliittymä:

- valmistui 2016, teemaksi otettiin alueella aiemmin sijainnut tiilitehdas. Teemaa nostettiin esiin corten-teräksisillä pylväillä ja tiilenpunaista syysväriä antavilla kasvilajeilla. Kolmiulotteisuutta lisättiin kivekorimuurilla ja rungollisilla syreeneillä.

Eteläväylän kiertoliittymässä Porissa tehdasteemaa on haettu alueella sijainneesta vanhasta tiiliruukista. Kuva: Katja Tuomala

kautta, jotka johdattivat tulijat kuuluisaan yksisuuntaiseen kaupunkiin, jossa vieraan oli lähes mahdotonta löytää Porin torille, kun yksisuuntaiset tiet veivät aina ja uudestaan ohi torin.

Tämän hetken suunnittelussa pyrimme löytämään kiertoliittymän tunnistettavaksi teemaksi jonkun ympäristöä kuvaavan ominaisuuden. Etsimme siis paikan henkeä eli ”genius locia” niin kuin aikanaan

suunnittelupiireissä oli päämääränä tavoitella. Tätä ylevää ajatusta yrittävät tänä päivänä suunnitelmassaan tavoitella **Katja Tuomala** ja **Tapani Söderberg**, Porin kaupungin kaksi suunnitteluhortonomia. Suunnitelmille luovat puitteet katusuunnitteluinsinöörit, joiden piirtämissä rajoissa liikenne ohjataan mahdollisimman kivuttomasti kiertoliittymästä eteenpäin.

Länsiväylä-Vähäraumantien kiertoliittymässä kukkii ikikukat, vanamot. Teoksen toteutukseen osallistettiin läheisen alakoulun oppilaita. Kuva: Katja Tuomala

Siluetti Kuva: Tapani Söderberg

Koillisväylän-Korjuuntien kiertoliittymä Kuva: Tapani Söderberg

Sirkustorin kiertoliittymä

- valmistui 2016 ja nimensä mukaisesti tuotettiin sirkusteemalla leikitelty aihe liittymän keskelle ikään kuin sirkusaukioksi
- teräsvahvisteiset köydet muodostavat sirkusteltan profiilin jonka muotoa kausivalot korostavat myös pimeään vuodenaikaan
- kasvilajeissa on paljon värejä ja kukkivia kasveja, (mm. pallohortensia kuin hattarapaljoina)

Länsiväylän kiertoliittymän ”Vanamo”

- valmistui 2019 ja suunnittelussa osallistettiin Vähärauman koulun 6-luokkalaisia yhteistyössä läänintaiteilija Marjo Heinin kanssa
- nostettiin esiin luontoteemaa
- vanamon kukkaa muistuttavat valopylväät toteutettiin suunnitelman mukaan Sähkö-Jokinen Oy:n kanssa
- helppohoitoisuutta lisättiin tekonurmen ja maanpeitekasviksi istutetun ahomansikan avulla
- paljon positiivista palautetta kerännyt kiertoliittymä

Siltapuistokadun ”Etelärannan siluetti”

- valmistui vuonna 2019 ja toivottaa Porin pohjoispuolelta saapuvat vierailijat tervetulleiksi Poriin, antaen esimakua Porin hienoimmasta näkymästä
- corten-teräksinen siluetti kuvaa Porin Etelärantaa, jonka liepeillä lentelevät mustavarikset, Porin kaupungin nimikkolinnut
- siluettisuunnittelun viimeistelyssä mukana Marjo Heino, x-läänintaiteilija
- siluetin valmistus toteutettiin suunnitelman mukaan yhteistyössä Porin Terästyö Oy:n kanssa

Koillisväylän-Korjuuntien kiertoliittymä

- kohteen nimittävänä tekijänä ovat autoliikkeit, joiden innoittamana kiertoliittymän keskiosaa sai ideansa auton pyörästä, keskellä viisi pyöränmutteria ja siitä loittoneva auton vanne, joka toteutettiin kuviobetonilla ja vanteen aukkoihin istutettiin heinäkasveja
- mutterit valmisti suunnitelman mukaan Porin Terästyö Oy

Kirjoittaja toimii suunnitteluhortonomina Porin kaupungilla

Metsäiset terveiset Porista

Teksti ja kuvat: KARI TORNIAINEN

Satakunnan yhdistyksen puheenjohtaja **Pirjetta Sipiläinen-Salo** vaati henkilökohtaista otetta kirjoitukseen ja ihmisläheistä kosketusta siihen, miksi Tammen tilan metsienhoito-ohjelmaa alettiin valmistella.

Kaikkihan tietävät, että ne, joilla on ollut aito joulukuusi ja joiden isoisä on sahannut moottori- tai pokasahalla, ovat saaneet jo geneissään metsäalan ammattilaisen tiedot ja taidot, tai ainakin edellytykset tulla neuvomaan, miten metsän hoitoa pitäisi tehdä. Koska toimitaan kaupungin yhteisissä metsissä, olisi helppoa, jos kaikki olisivat yhtä tai ainakin suurin piirtein samaa mieltä mitä metsiltä halutaan, mutta ei, mielipiteitä on ainakin niin paljon kuin on puolueitakin. Tästä päästään aasinsiltana päättäjiin. Metsät ja luonto ovat oivallinen alusta päästä loistamaan. Loiston väri tietenkin riippuu puoluekannasta. Rahaahan tietenkin metsissä on rajattomasti, kunhan joku sen sieltä viitsii kaupungin kassaan lapioida. Kaiken maailman konsultit tai kauppiat katselevat satelliittikuvia. Toinen kertoo, kuinka hieno suojelukohde metsä on ja toinen maalailee eurojen kuvia samalle metsälle. Metsätoimihenkilöt ovat oma lukunsa. Metsän kierto on kaupungin metsissä n.80-120v. (jatkuva kasvatuksessa puun ikä) riippuen paikasta ja metsälle asetetuista tavoitteista. Tähän aikajanaan mahtuu jos

jonkinlaista metsätoimihenkilöä tai mahdollisesti ulkoistuksen kautta yrityksiä.

Saadaksemme edes jonkinlaiset edellytykset pitkäjänteiselle metsänhoidolle, on Tammen tilan tapaiselle arvokkaalle alueelle saatava edes jonkinlainen suunta ja tahtotila, jota kohti metsien hoitoa kehitetään. Itse en jäljellä olevan työurani aikana ehdi paljoa tehdä, mutta ehkä se on hyväkin, ettei tule isoja vahinkoja. Metsän hoito-ohjelma antaa kuitenkin selkänöjää tuleviin keskusteluihin ja siihen voi viitata silloin, kun mönkijä meinaa taas keulia.

Tammen tilan metsienhoito-ohjelma 2019-2069

Tammen tila on Porin kaupungin omistama, Ulvilan Kullaalla, Joutsijärven ympäristössä sijaitseva kiinteistö, jonka alueella on 1 650

hehtaaria metsää. Se on suurin Porin kaupungin omistama yhtenäinen metsätila. Joutsijärvi on suosittua ulkoilu- ja retkeilyaluetta, ja alueella on poikkeuksellisen paljon hyvin säilyneitä pienialaisia kosteikoita sekä luonnontilaisen kaltaisia vanhoja metsiä. Lisäksi alueella on todettu pesivän uhanalaisia lintulajeja kuten pohjantikka ja mehiläishaukka.

Joutsijärvi on Porin vesihuollon kannalta tärkeä järvi, sillä sieltä otetaan raakavesi Harjakankaan tekopohjavesi puhdistamoon. Harjakankaan puhdistettu vesi on erittäin korkealaatuista. Puhdistamon kannalta on tärkeää, että raakavesi on mahdollisimman puhdasta ja tasalaatuista. Tämä asettaa omat rajoitteensa metsän käyttöön, esimerkiksi ojituksen ja suoja-alueiden muodossa.

Eri intressiryhmien vaatimusten myllerryksessä todettiin, että Porin kaupunki tarvitsee selkeän linjauksen mihin suuntaan Tammen tilan metsienhoitoa suunnataan. Päätöksen tulee olla sellainen, joka ulottuu yli vaalikausien, taloudellisten suhdanteiden sekä metsätoimihenkilöiden vaihtumisen ja sen tulee olla metsänhoidollisesti tarkasteltuna ajallisesti tarpeeksi pitkä (50v.)

Tekninen lautakunta asetti työryhmän valmistelevaan asiaa. Olin ollut asian tiimoilta yhteydessä kollegoihin muualla Suomessa ja heiltä saamien tietojen sekä kokemusten pohjalta perustettiin "virkamiestyöryhmä".

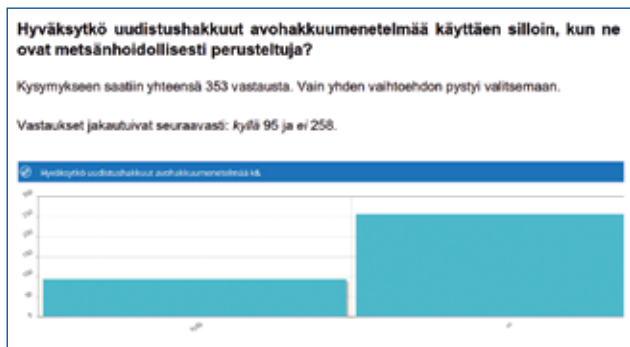
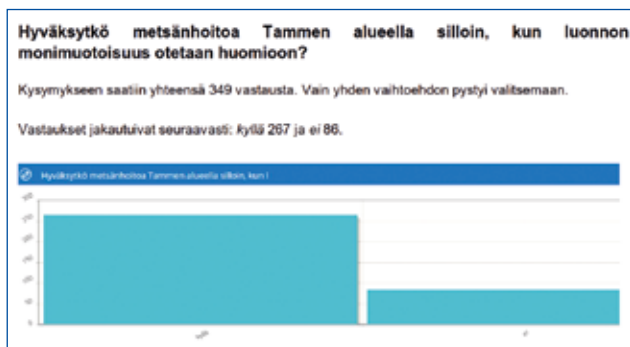
Työryhmän tavoite

- Esittää kolme eri vaihtoehtoa päätöksentekoon pitkäjänteiseen Tammentilan metsienhoitoon.
- Vaihtoehtojen tulee perustua mahdollisimman tarkkoihin laskennallisiin skenaarioihin, joissa tarkastellaan mm. metsätaloudesta saatavien puunmyyntitulojen määrää, metsien kasvua, puuston hiilinielua ja luontoarvojen kehittymistä.
- Työryhmä ei ota kantaa esim. virkistyskäyttöliisiin tai suojelluksiin arvoihin
- Metsien hoitosuunnitelma ei ole Metsien käyttösuunnitelma, vaikka ne sivuavat toisiaan.

Työryhmän työskentely

- Työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa
- Lisäksi pienempiä ryhmätöitä ja tapaamisia
- Muiden kaupunkien vastaavan kaltaisiin hoito-ohjelmiin tutustuminen
- Laaja kuulemiskierros sidosryhmille
- Avoin keskustelutilaisuus
- Avoin internetkysely
- Skenaariolaskelmat konsulttityönä (Tapio Palvelut Oy)

Esimerkkejä nettikyselystä

Työryhmä päätyi esittämään kolmea erilaista suuntautumisvaihtoehtoa. Painottamalla tiettyä suuntausta vaikutetaan pitkällä aikavälillä metsien kehittymiseen. Suuntautumisvaihtoehdolla tarkoitetaan laajempaa lähestymisnäkökulmaa, jossa painotetaan valittua metsänhoidon suuntausta.

Suuntautumisvaihtoehdot pääpiirteittäin olivat:

1. Talouspainotteinen metsänhoito

- Tavoitteena mahdollisimman suuri tasainen nettotulo (vuosikymmenten välinen vaihtelu enintään 20 %)
- Kaikki metsänhoitosuosituksen mukaiset hakkuut ja metsänhoitotoimenpiteet sallittu
- Järvien ja jokien rantaan n. 5 metriä leveä suojavyöhyke

2. Retkeily- ja virkistyskäyttöpainotteinen metsänhoito

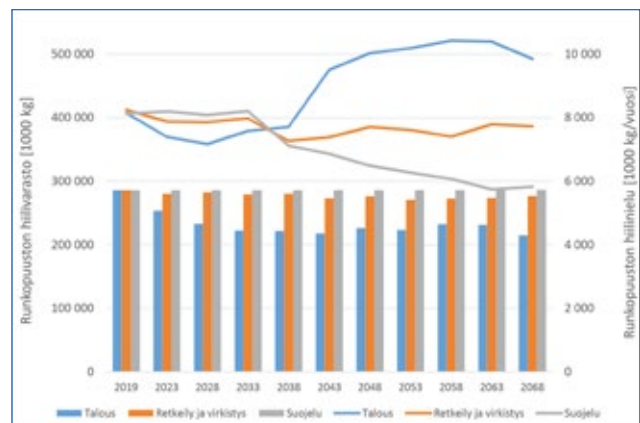
- Metsien uudistaminen 20 % suosituksia pidemmällä kiertojalla, muutoin kaikki toimenpiteet normaalisti
- Avohakkuiden vuosittainen pinta-ala enintään 1 % metsämaan pinta-alasta
- Puuston kokonaistilavuus saa pienentyä enintään 2 % per vuosikymmen
- Kaikki metsänhoitosuosituksen mukaiset hakkuut ja metsänhoitotoimenpiteet sallittu
- Saaret kokonaan metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolella
- Järvien ja jokien rantaan n. 5 metriä leveä suojavyöhyke

3. Suojelupainotteinen metsänhoito

- Kaikki hakkuut jatkuvan kasvatuksen periaattein joko poiminta- tai pienaukkohakkuina
- Puuston kokonaistilavuuden tulee säilyä vähintään nykyisellä tasolla
- Järvien ja jokien rantaan rajataan n. 15 metriä leveä suojavyöhyke

Keskeiset erot eri skenaarioiden välillä

	Talous	Retkeily ja virkistys	Suojelu
Nettotulot keskimäärin (€/vuosi)	335 250 €	244 100 €	256 635 €
Hakkukertymä keskimäärin (m ³ /vuosi)	9 806	7 209	6 084
Hakkukertymä suhteessa nykyiseen kasvuun (%)	111 %	82 %	69 %
Avohakkuiden pinta-ala keskimäärin (ha/vuosi)	26,6	14,2	0
Avohakkuiden osuus metsämaan pinta-alasta (%)	1,7 %	0,9 %	0,0 %

Joutsijärven tyyntä rauhaa.

Joutsijärven palveluja.

Porin tekninen lautakunta vaati lisäselvityksiä sekä maastokäynnin ennen päätöstään. Lautakunta päätti yksimielisesti valita retkeily- ja virkistyspainotteisen metsänhoidon.

Tulevaisuudessa valittua suuntausta lähdetään ajamaan käytäntöön huomioimalla vaihtoehdon rajoitteet.

Tärkeänä pidän sitä, että päättäjät ymmärtäisivät sen, että esim. hakkuumääristä estetyt luvut ovat enimmäismääriä ei tavoitteita

Seuraavaan metsäsuunnitelmaan "ajetaan" valitun suuntauksen rajoitteet suoraan sisään, jolloin ne tulevat automaattisesti huomioitua hakuiden suunnittelussa.

Työryhmän päätyöisäpalaveri pidettiin Tammementillä. Projekti oli mielenkiintoinen ja välillä hermojakin koetteleva. Omasta mielestä näinkin ison kokonaisuuden onnistuneen loppuun viennin suorittaminen noin yhden vuoden ajassa omien töiden ohella, on hieno suoritus.

Tulevaisuudessa Tammen tilan metsien hoidossa, tulemme käyttämään metsienhoito-ohjelmaa toimenpiteiden perusteluissa. Ymmärrän toki, että metsien hoito-ohjelmaa

voidaan muuttaa tai jopa perua, mutta se vaatii ainakin lautakunnan hyväksynnän, jolloin asia täytyy avata uudelleen ja perustella.

Hyvää KESÄÄ kaikille ja katse kirkkaana kohti tulevaisuutta ;)

Kari Torniainen
piiripuutarhuri, Porin kaupunki

Harri Nevala Pajapuistossa.

Porin viherryttäjä Harri Nevala siirtyy kotipihaan

Teksti: HARRI NEVALA | Kuvat: VEIJO MARIN

Olen ollut ikäni arjisissa työvaatteissa kulkeva ja töitä teettävä "nuorukainen", jolle vihertyönjohtaja tuntuu tittelinä kovin juhla-valta. Aloitin 11.5.1977 Porin kaupungin puutarhaharjoittelijana. Olin suorittanut varusmiespalveluksen Helsingissä ja aliupseerikurssin sotilaspoliisina, mikä oli tuolloin melkein poliisikoulutus. Poliisiksi vai puutarhuriksi? Huumorilla mietin myös välimuotoa eli puistovahdin uraa.

Vuosien varrella työ on muuttunut lähes täysin

Vuosi Ruotsissa, Pohjoismaiden suurimmalla taimistolla, toi lisäksi puutarhurin työhön. Ja nyt olen vetänyt kotikaupunkini Porin viherrakennusryhmää aina 1980-luvun alusta asti.

Vuosien varrella työ on muuttunut lähes täysin. Sama ei oikeastaan ole muu kuin se, että edelleen viherrakennushankkeet toteutetaan tarkoitukseen saadulla määrärahalta.

Kaikki muu onkin sitten muuttunut. Koneet ovat kehittyneet ja lapiot ruostuvat varastolla. GPS ja laser auttavat mittauksessa. Miehen metrin askel on jäänyt Aatamin aikaan. Omat tuotteet on poistettu puistoista. Lähi-liikunta-alueet sekä päiväkotien pihat ja puistot on rakennettu normitetuilla ja säädökset täyttävillä leikkivälineillä ja kalusteilla. Pohjat ovat tartania ja tekonurmea. Soraa näkyy enää harvoin. Alueet on ympäröity aidoin.

Myös toimistohommat ovat muuttuneet. Nykyään työnjohtajalla ja työntekijöillä on kännykät, joista ennen ei osattu edes haaveilla. Työnjohtaja ei pysty enää hoitamaan asioita ilman tietokoneella istumista. On mieletön määrä korttikoulutuksia, joita uusitaan jatkuvasti. Ennen riitti maalaisjärki ja käynti työmaalla.

Alkuvuosina työnjohtajalla oli suurempi valta kuin nykypäivänä. Hän pystyi ratkaisemaan asiat työmaalla. Jos nyt joudumme poikkeamaan suunnitelmasta, ratkoo asiaa

iso määrä ihmisiä: suunnittelija, rakennuttaja, työpäällikkö ja sitten vasta työnjohtaja.

Olen työskennellyt kolmessa eri organisaatiossa. Silti käytettävät rahat ovat pienentyneet. Kuntataloudet ovat kuralla ja ehkä siksi emme ole saaneet rekrytoida työntekijöitä. Olemme vanhentuneet, mutta myös taistelleet hyvin muutosten läpi. Täytyy muistaa, että moni muutos on parantanutkin työn hallintaa, mutta ei kaikki. Vihertyönjohtaja jättää laivan nyt ensimmäisenä, muut seuraavat lähivuosina.

On ollut etuoikeus rakentaa valtakunnallisesti tunnettuja kohteita Poriin. Kun aloitin työtä, ei Kirjurinluodossa ollut paljon mitään. Nyt se on suosittu virkistysalue, jossa ovat Pelle Hermannin puisto, uimaranta, konserttipuisto Areena, Hanhipuiston näytelyalue ja liikennepuisto. Olen ollut myös kehittämässä Yyterin uimarantaa.

Työurani aikana on ollut jos jonkinlaisia buumeja: meluvallit, isot hoidettavat

nurmipuistot, leikkipuistojen, päiväkotien ja koulujen saaminen normienmukaisiksi, Porin kymmenien liikenneympyröiden vihertäminen sekä lähiliikunta-alueiden rakentaminen. Nyt on rakennettu polkuverkostoa. Seuraavaksi muodissa ovat ehkä koira-aitaukset.

Aktiivisena osallistujana olen kokenut olevani aitiopaikalla

Ammattiyhdistykseen olen liittynyt heti työelämään astuessani. KTL:oon liityin heti, kun se oli mahdollista, eli minusta tehtiin kuukausipalkkainen. Minun on ollut aina vaikea ymmärtää ihmisiä, jotka eivät järjestäydy.

Alusta asti olen paikallisena rivijäsenenä osallistunut paikallisyhdistyksen ja paikallisen neuvottelujärjestön vapaa-ajan tapahtumiin. Olen myös mahdollisuuksien mukaan pyrkinyt hyödyntämään erilaisia jäsenetuja, koska meitä vartenhan ne on neuvoteltu.

Olen ollut vuosia mukana KTL:n Satakunnan toiminnassa. Olen ollut hallituksen varajäsenenä vuodesta 2010 ja sitä ennen varatilintarkastaja vuonna 2009. Paikallisyhdistyksen periaatteena on ollut, että myös varajäsenet ovat aina tervetulleita kokouksiin. Aktiivisena osallistujana olen kokenut olevani aitiopaikalla, kun on jaettu tietoa ay-toiminnasta. Kiitos kuuluu aktiiviselle puheenjohtajallemme.

Jo ennen paikallisyhdistyksen hallitus-työskentelyä, pääsin osallistumaan yhdistyksen edustajana liiton liittokokoukseen Seinäjoelle vuonna 2007. Seuraavan kerran edustaessani liittokokous olikin muuttunut edustajakokoukseksi, joka pidettiin Kuopiossa vuonna 2011. Täällä kunnostauduin ilmeisesti niin hyvin, että edustajakokouksen edustajanpesti oli minulla myös vuoden 2012 Helsingin ja vuoden 2015 Oulun edustajakokouksissa. Näissä tilaisuuksissa pääsin tutustumaan useisiin ihmisiin, joiden kanssa oli myöhemminkin mukava vaihtaa ajatuksia.

Ensimmäinen ja ainoa liittokokousedustus poiki myös mahdollisuuden osallistua samana vuonna KTK:n Satakunnan toimintarenkkaan matkalle Tallinnaan. Symposium (nimellä on kuulemma hyvät ja kosteat perustelut, joita en nyt muista) oli ilmatmatkailullisesti uusia kokemuksia sisältävä ja mieltä avartava kokemus. Asia-aihekin jäi elävästi mieleen: Uusi Insinööriliitto.

Muiden yhdistysten toimintaan olen saanut tutustua Länsi-Suomen yhdistysten tapaamisissa. Minulle ei vaan ole edelleenkaan selvinnyt tämä nimi, Länsi-Suomen yhdistys, sillä yhdistykset Satakuntaa ja Raumaa lukuun ottamatta ovat aivan muualta päin

maata. No, ei nimi miestä pahenna. Niinä vuosina, kun osallistuin, oli tapaamisissa aina runsaasti osanottajia ja Satakunnan yhdistyksenkin tavoitteena oli saada osallistumismääräksi yksi pikkuautollinen väkeä. Vuonna 2011 tapaaminen pidettiin Uudessakaupungissa, ja harmikseni uimahousuni jäivät sille tielle. Seuraavana vuonna heiteltiin frisbeegolfia Petäyksessä, paikassa jonne ajettiin Leppaan puutarhaoppilaitoksen, entisen opinahjon vierestä. Niin ja olinhan mukana myös vuonna 2013 Jyväskylän Vesalassa.

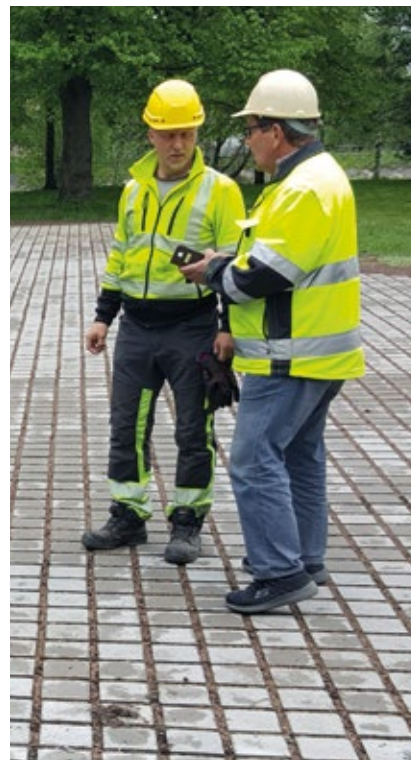
Silloin, kuten varmaan nykyäänkin, tapaamisissa pohdittiin ammattiyhdistyksen syvempiä periaatteita ja sitä, miten liittomme toiminta pystyy niitä edistämään. Parhaimmat muistot tapaamisista ovat kuitenkin sieltä vapaa-ajan puolelta mm. yhteisistä saunareissuista ja illanvietoista. Asiallisemmat muistot olen kuitenkin tallettanut mieleeni niistä kekkereistä, joissa yhdistyksemme on ollut järjestelyvuorossa.

Osallistuminen koulutus- ja neuvottelupäiviin vuonna 2016 on jäänyt mieleen lähinnä siitä, etten muista mitään siellä aiheena olleesta muistikoulutuksesta. Tunnetasolla pintaan nousee se ihana Tukholman sunnuntain rauhallisuus, kun kiersimme linja-autolla kaupungin nähtävyyksiä ja oppaan ääni ei häirinnyt tunnelmaa.

Viimeisin mieleen painuva kokemus liittotasolta on KTL 70-v -seminaari vuonna 2017 Katajanokan vankilassa. Olen itse hieman kiinnostunut Suomen historiasta ja siellä sain aistia historiasta sitä puolta, joka herkisti myös salaisen sotapoliisi-minäni. Juhlapaikana vuonna 1888 rakennettu Katajanokan vankila eli tuttavallisemmin Skatta tai Nokka, oli mielestäni erittäin onnistunut. Hotellin käytävät, alakerran ryhmäselli ja alakerran eristysselli sekä tietoisuus tunnetuimmista vangeista **Risto Ryti, Hella Wuolijoki, Volvo Markkanen ja Remu Aaltonen**, loivat historiallisen tunnelman historialliseen tapahtumaan. Se laittoikin myös hieman pohtimaan liittomme historiaa, sillä tietääkseni emme ole aina olleet asioista samaa mieltä valtavirran kanssa. Olemme luoneet oman maineemme hieman kriittisenäkin toimijana.

"Periksi ei anneta milloinkaan"

Nyt viimeisenä ponnistuksenani on osallistua yhdistyksemme vastuulehden sisällön luomiseen omalla jutullani. Tämä on ollut mieluinen tehtävä, koska näin voin toimittaa kaikille ay-tutuilleni hyvää ja parempaa huomista. Jään nyt eläkeläisjäseneksi.

Harri Nevala ja Kirjurinluodon jazzpuistokäytävä.

Pomoni **Veijo Marin** tilasi tähän loppuun vielä hauskan työmuiston. Mukavimpiin taitaa kuulua joulupukkina olo pari kertaa Kirjurinluodossa. Noin neljänsadan lapsen ja aikuisen joukko tuntui kovasti ihailevan hevosreellä saapunutta pukkia. Juhla-aikaan liittyy myös mieluisa työ isojen joulukuusten hankkimisessa. Nykyään kuuset pystytetään Porin torille ja raatihuoneen edustalle.

Jään elokuussa eläkkeelle mielelläni. Aion noudattaa jääkiekkolegenda **Veili-Pekka Ketolan** metodia hiljaisista aamuista: rauhallisesti liikkeelle. Aikani kuluu puutarhaa hoitaessa, pyöräillen, kävellen ja penkkiurheillen. Silloin tällöin myös luen. Vaikkapa **Lauri Viitaa**.

*Mitä elämä on
Myönnetään, että kasvi elää,
vaikkei tiedetä, tietääkö kasvi,
mitä elämä on.
Elämä ei ole tietämistä,
vaan se on yksisuuntaista
päättävää tapahtumista.*

Teistä ay- ja työkavereista on tullut kuin sis-koja ja veljiä. En unohda teitä. Kun on lisää töitä ja vähemmän väkeä, pitää muistaa Ässien kannustuslaulu. "Periksi ei anneta milloinkaan."

Kirjoittaja toimii vihertyönjohtajana Porin kaupungilla

Pohjois-Karjalan Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry on kohta kolmekymppinen

Teksti: PAULI TAHVANAINEN

*Meidän paikallisyhdistyksemme aktiivitoimijat ovat pääosin vaihtuneet, porukka on pienentynyt ja innostus yhteiseen tekemiseen on vähän kiven alla. Mutta täällä ollaan. Kutsumme taas jäseniä kokoustamaan ja jotain muuta mukavaa touhuamaan tässä kesän alussa ja syksymmällä. Uusi puheenjohtajamme **Laminsalon Juha** pyysi paikallisyhdistyksemme alkuperäisjäsentä, **Tahvanaisen Paulia**, vähän vanhoja muistelevaan näin yhdistyksen merkkipäivän kynnyksellä.*

Menneitä muistellen tulevaisuutta katsellen...

Pohjois-Karjalan Kuntien Tekniset (nyk. P-K:n Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry) perustettiin laivalla 1990 **Hurmerinnan Kallen** johdolla ja perustajia olivat **Matti Leskinen, Panu Karttunen, Eija Rautalin** ja Pauli Tahvanainen. Virallisesti rekisteröinti tapahtui tammikuun lopussa 1991.

Tarve perustaa oli alueellisen toiminnan vahvistaminen Pohjois-Karjalassa. Lähin alueellinen yhdistys oli Savossa ja osa alan jäsenistä kuului Helsingin yhdistykseen Kuopion lisäksi. Tarve oli paikallisen edunvalvonnan lisääminen ja kenttätuen saaminen alueelle. Teknisiä erityisosaajia liittyikin yhdistykseemme vuodessa noin sata. Pääluottamusmiehiä tuli useita alueelle ja neuvottelutoiminta oli vilkasta. Alueasiamiehenä oli tuolloin **Pauli Raappana** Lieksasta, hyvin aktiivinen aja avulias henkilö. Kalle Hurmerinta kiersi aktiivisesti yhdessä Raappanan kanssa kunnissa ja yhteisissä tilaisuuksissa. Tuolloin aktiivisin ryhmä muodostui työkeskuksien toimihenkilöistä (noin 20 henkilöä, puheenjohtaja Matti Leskinen, P-K:n TEEKOO-tuotteiden paikallisyhdistys, ns. PYRY).

Mieleenpainuvia muistoja olivat tiukat paikallisneuvottelut palkkaluokista ns. liukumien toteutus kentällä.

Olin itse pääluottamusmiehenä Honkalammen kuntayhtymässä tuolloin. Käytännön muussa yhdistystyössä mieleenpainuvia olivat kesäretket, jotka olivat monesti perheretkiä. Kävimme mm. Ruunaalla viikonlopun vietossa perheiden kanssa noin 30 henkilöä. Silloinen sihteerimme Eija Rautalin oli aktiivinen organisoija ja käytännöntekijä.

Tulevaisuus on varsin haastava sekä alueellisille yhdistyksille kuin keskusliitoille. Jäsenmäärä ja aktiivisuus on vähentynyt reippaasti. Kun olen toiminut toiminnantarkastajana keskusliitossa (KTK ry) yli 30

Pauli Tahvanainen kuvassa keskellä etualalla.

vuotta, on hyvä todeta, että keskusliiton uusi puheenjohtaja **Sari Estilä** on ottanut hyvin liiton talouden tervehdyttämisen. Vielä olisi kumminkin toiminnan ja organisaatioiden uudistamisen aika yhteistyössä liittojen kanssa. Vaikka aikaisemmin yritetty UIL:n (Uusi Insinööriliitto) kanssa yhdistyminen meni niin sanotusti kiville ja vakavana taloudellisenä tappiona KTK:lle. Olin muuten vahvasti silloin ja edelleenkin olen sitä mieltä, että kiista olisi pitänyt katsoa oikeusasteissa loppuun asti, "kaatua tarvittaessa saappaat jalassa". Opiksi on otettava; Oikea ote ja tarkkuus sopimusasioissa, eikä

henkilökemioita sotkettaisi neuvotteluissa.

Korona tulee vaikuttamaan myös ammattiyhdistystoimintaan monella tavalla. Koulus- ja koulutusmenettelyihin tulee uusia mahdollisuuksia samoin jäsenetupalveluihin. Kannattaa miettiä onko hierarkiaa ja päätösvaltaa muuttaa oleellisesti kevyemmäksi. Onnea ja menestystä **Timo Mattilalle** haastavassa KTL:n puheenjohtajan tehtävässä.

LÄMMINTÄ KESÄÄ JA AURIKOISIA PÄIVIÄ KAIKILLE.

Kirjoittaja on paikallisyhdistyksen hallituksen jäsen sekä KTK:n ja KTN:n toiminnantarkastaja

Porin tulitikkutehdas (1851–1987)

Teksti ja kuvat: PIRJETTA SIPILÄINEN-SALO

Porissa toimi lähes 150 vuotta tulitikkuteollisuutta. Tulitikkuauskien etiketin soih-tua kannattelevasta karhusta tuli tunnettu symboli. Nykyisin tulitikkutehtaasta on jäl-jellä kaksikerroksinen konttorirakennus Po-rin 24. kaupunginosassa Tikkulassa. Itse teh-dasrakennus purettiin vuonna 2003 valmis-tuneen ABC-liikennemyymälän tieltä.

Porin Tulitikkutehtaan perusti Ruot-sista Poriin muuttanut **Hampus Julius Oldenburg** vuonna 1851. Tulitikkuteh-taalla oli historiansa aikana useita omistajia.

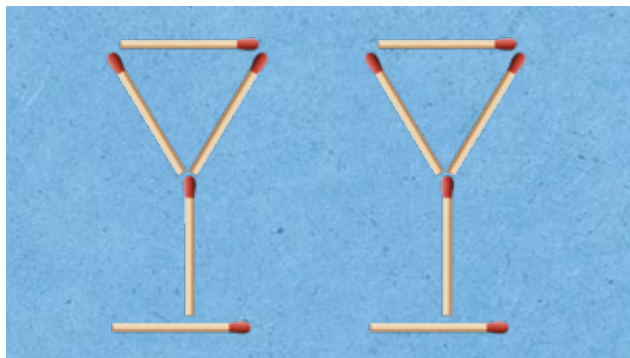
Vuonna 1857 Porin tulitikkutehtaassa oli työssä 400 henkilöä ja päivätuotanto oli 10 000 punttia eli 10 miljoonaa tulitikkua.

Vuonna 1866 Porin tulitikkuteh-das-osakeyhtiö vuosittainen tuotanto oli noin 20 miljoonaa rasiaa, joista 20 % meni vientiin. Tulitikkuja myytiin mm. Venäjälle, Ruotsiin, Norjaan ja Englantiin. Tuolloin Po-rin tulitikkutehdas oli Satakunnan suurin yri-tys ja samalla se valmisti yli 80 % Suomessa tuotetuista tulitikuista. Turkin sodan 1877–1878 jälkeen vienti romahti. Tehdas selvisi

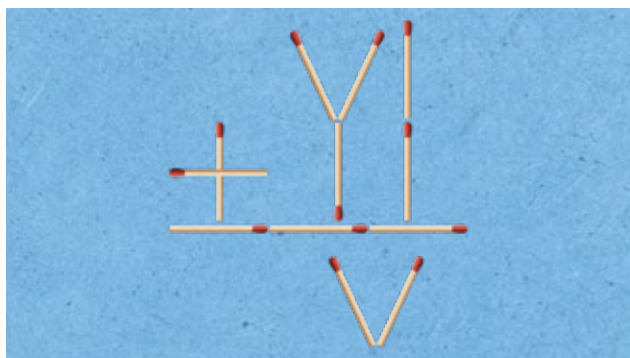
nykypäivänäkin niin tutulla keinolla, vähen-tämällä 250 työntekijästä 67 henkeen. En-simmäisen maailmansodan aikana tehdas toimi vuorotta valmistaen tulitikkuja Ve-näjän ja sen liittolaisten tarpeisiin. Vuonna 1916 tuotettiin jopa 106 miljoonaa rasiaa. Sodan päätyttyä Porin tulitikkutehdas oli jälleen maan suurin tulitikkujen valmistaja. Viimeisinä vuosinaan tulitikkutehdas val-misti vain pelkkiä haavasta tehtyjä säleitä il-man massapäättä. Työntekijöitä tehtaassa oli lopettamisen aikaan noin 80.

Porin tulitikkutehtaan inspiroimana muutama aiheeseen liittyvä tehtävä

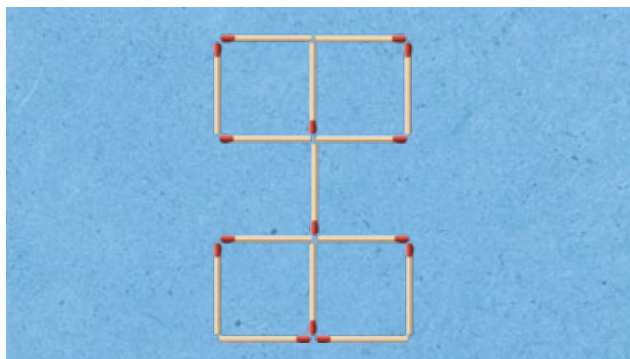
Tulitikkutehtävän oikeat vastaukset löytyvät sivulta 30.

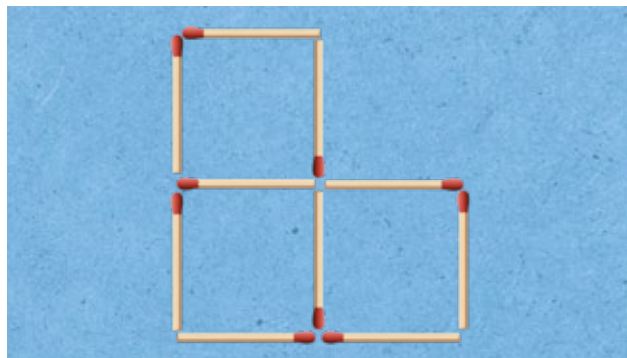
Tehtävä 1: Aloitetaan drinkeillä. Siirrä kuutta tulitikkua niin, että saat talon.

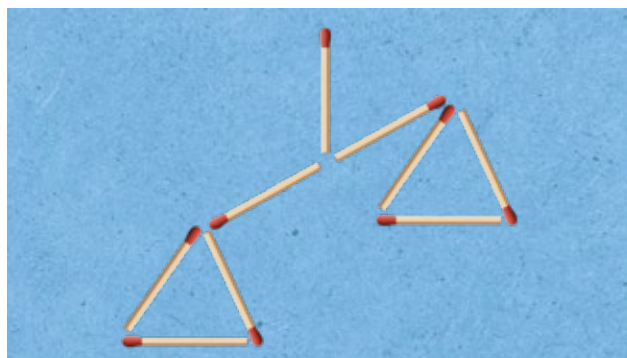
Tehtävä 2: Sitten lasketaan. Siirrä yhtä tulitikkua niin, että laskutehtävän ratkaisu on oikein.

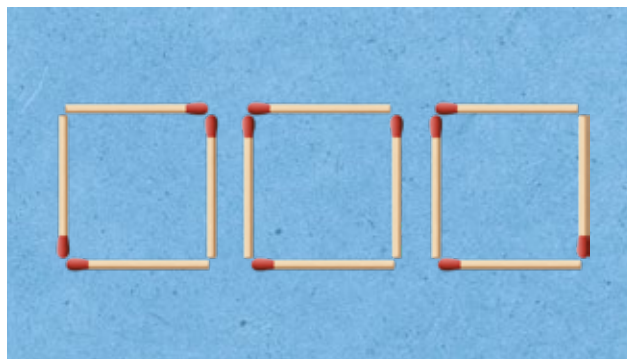
Tehtävä 3: Ei kun tulitikkujen siirtoon. Siirrä kahta tikkua niin, että saat viisi samankokoista neliötä.

Tehtävä 4: Lisää siirtelyä. Siirrä kahta tulitikkua niin, että saat neljä samansuuntaista suorakaidetta.

Tehtävä 5: Vaihteeksi punnitaan. Siirrä yhtä tulitikkua niin, että vaaka on tasapainossa. Ajattele lateraalisesti.

Tehtävä 6: Lopuksi ollaan ajan hengessä. Siirrä kahta tikkua niin, että kuvio näyttää digitaalikellon tavoin puoli viisi.

Ihana lipstikka

– istuta vaikka kerrostalon pihaan yhteiskäyttöön

Teksti: PIRJETTA SIPILÄINEN-SALO | Kuva: LEENA TONTERI JA WIKIMEDIA COMMONS

Monella meistä kasvaa lipstikkaa omassa pihassa, naapurissa tai mummolassa. Minä tuntisin lipstikan vain lihakeiton mausteena. Yllätyin, kun Puutarhaliiton hallitus kokoontui Kumulan koulukasvitarhalla ja lounaaksi Hyötykasviyhdistys oli keittänyt omista viljelyksistään meille lipstikkakeittoa. Ihasuon keittoon niin, että pyysin toiminnanjohtaja Katja Uskilta reseptin, joka auliisti lähetettiin sähköpostiini. Tämän maku-elämyksen jälkeen kiinnostukseni heräsi lipstikan käyttöön laajemminkin, sellaisiin helppoihin juttuihin kuten lipstikkasuolaan ja -pestoon. Lipstikkasuola ei tuottanut vaikeuksia, mutta peston saaminen ”oikean” makuiseksi on paljon haastavampaa. Siksi tässä on myös esitelty pestot 1 ja 2.

Lipstikka ja kaksimetrisen mittatikka.

Lipstikkakeitto (Mysi Lahtisen reseptillä)

	voita tai öljyä
4-5	sipulia
n. ½ l	runsaasti tuoretta lipstikkaa
2 l	vettä
3-4	kasvisliemikuutiota
2-3	raastettua perunaa
2 dl	kermaa (Hyla)
3 rkl	vehnäjauhoja /maissijauhot

Valmistusohje

1. Kuumenna kattilassa voi tai öljy ja kuullota siinä hienoksi leikatut sipulit kuultaviksi. Lisää silputtua lipstikkaa ja kääntele seosta, ettei se pala pohjaan. Pienennä lämpöä. (Lipstikkaa saa olla reilusti.)
2. Lisää vesi, kasvisliemikuutiot ja raastetut perunat. Anna keiton kiehua hissukseen kannen alla puolisen tuntia.
3. Sekoita vehnäjauhot kylmään vesitilikkaan. Lisää keittoon puolet kermasta ja vehnäjauhosuurus. Anna keiton vielä kypsyä puolisen tuntia.
4. Lisää loput kermasta ja anna keiton olla ilman kantta pari minuuttia.

Parhaan maun keitto saa alkukesän lipstikasta, jolloin sen lehdet ovat vielä pehmeitä ja hennon vihreitä. Myöhemmin kesällä keittoon kannattaa nyyppiä rehevän kasvin pienimmät ja nuorimmat lehdet.

Lipstikkasuola

Riivi kuivatusta lipstikan oksista lehdet irti ja laita mortteliin.

Lisää mortteliin 1 osa lehtien määrästä meri-/sormisuola tai 1 rkl yhteen desiin lehtimurskaa.

Hienonna lehdet ja suola.

Kaada vihersuola ilmatiiviiseen (lasi)purkkiin, josta sitä on helppo käyttää.

Lipstikkapesto 1

50 g	lipstikanlehtiä
1 dl	cashewpähkinöitä tai kuorittuja manteleita tai
n. 1 dl	oliiviöljyä
1-2	valkosipulinkynsi
1 rkl	sitruunamehua
	suolaa
	mustapippuria

Kuori valkosipuli.

Laita kaikki ainekset sauvasekoittimen kulhoon ja aja sopivan karkeaksi.

Voit valmistaa peston myös tehosekoittimella.

Lipstikkapesto 2

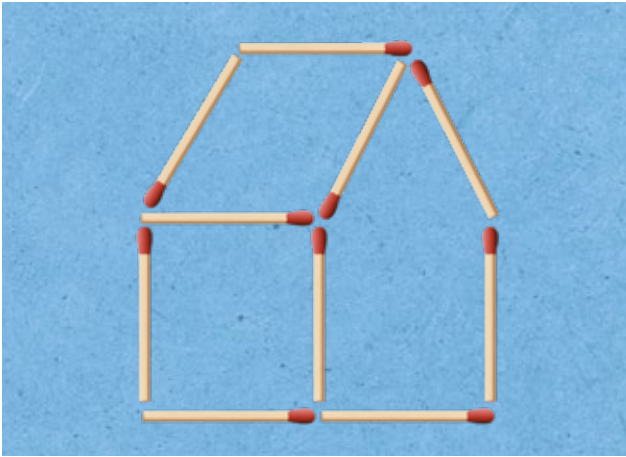
1 rkl	pinjansiemeniä
1 ruukku	lipstikkaa
½ dl	oliiviöljyä
	suolaa

Laita kaikki peston ainekset sauvasekoittimen kulhoon tai tehosekoittimeen.

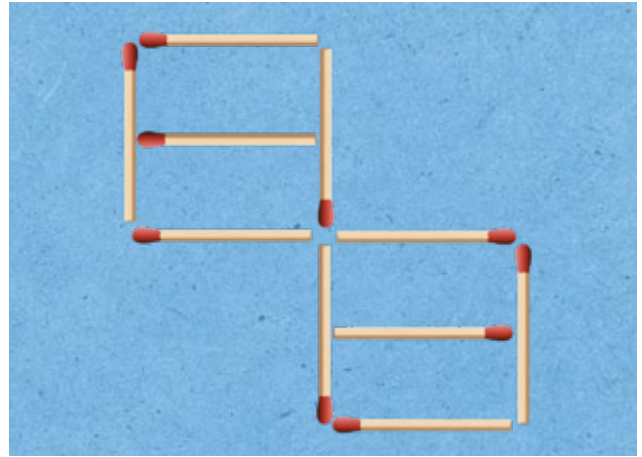
Sopivan karkeuden pestoon löydät kokeilemalla.

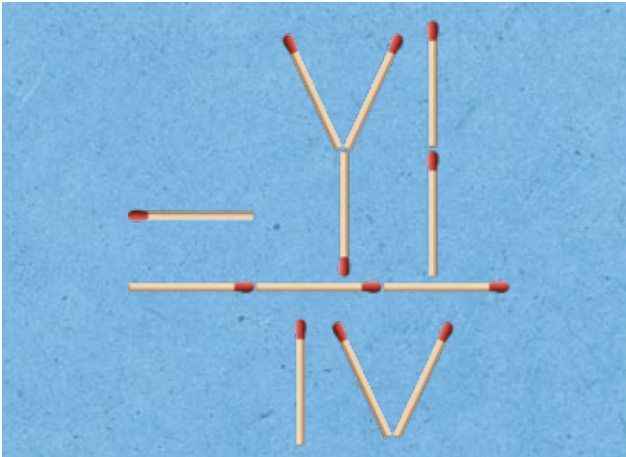
Porin tulitikkutehtaan inspiroiman tehtävän vastaukset

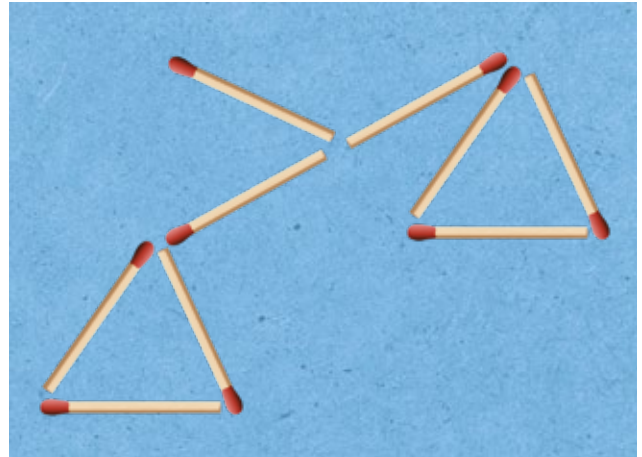
Tehtävä 1: Aloitetaan drinkeillä. Siirrä kuutta tulitikkua niin, että saat talon.

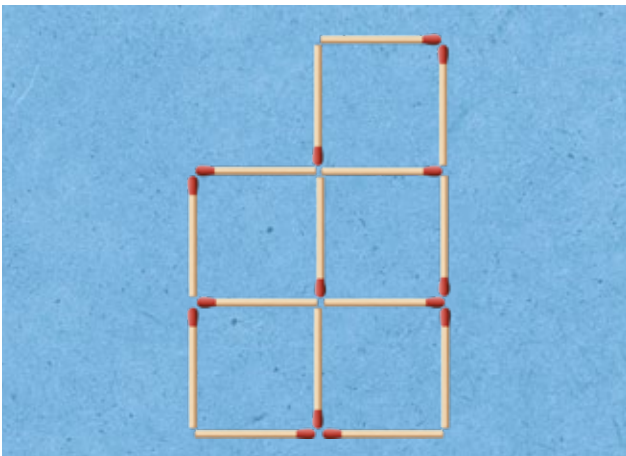
Tehtävä 4: Lisää siirtelyä. Siirrä kahta tulitikkua niin, että saat neljä samansuuntaista suorakaidetta.

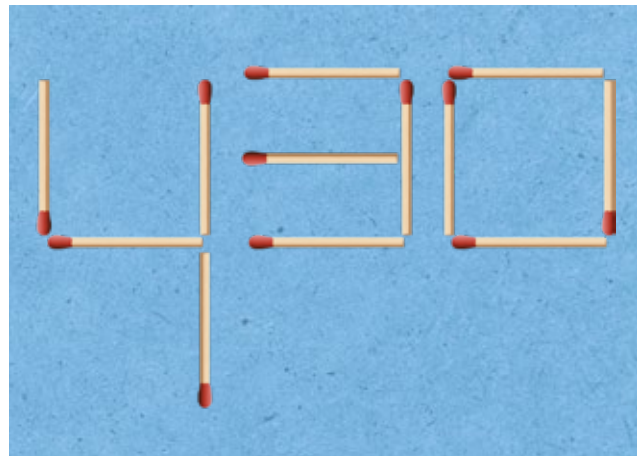
Tehtävä 2: Sitten lasketaan. Siirrä yhtä tulitikkua niin, että laskutehtävän ratkaisu on oikein.

Tehtävä 5: Vaihteeksi punnitaan. Siirrä yhtä tulitikkua niin, että vaaka on tasapainossa. Ajattele lateraalisesti.

Tehtävä 3: Ei kun tulitikkujen siirtoon. Siirrä kahta tikkua niin, että saat viisi samankokoista neliötä.

Tehtävä 6: Lopuksi ollaan ajan hengessä. Siirrä kahta tikkua niin, että kuvio näyttää digitaalikellon tavoin puoli viisi.

Kutsumme yhdistyksemme jäsenet vuosikokoukseen

Aika: Lauantai 14.11.2020 klo 8–19.50

Paikka: Turku-Ahvenanmaa-Turku Viking Line

Ohjelma:

8–8.15 Kokoontuminen Viking Linen terminaalissa

8.20 Laivaan nousu M/S Amorella

8.30 Aamupala

10.30 Vuosikokous

14.10 Laivan vaihto Maarianhaminassa M/S Viking Grace

14.30 Joulupöytä

19.50 Saapuminen Turkuun

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.

*Ilmoittautumiset to 8.10.2020 mennessä
vsctl.ry@gmail.com tai pj Jari Lehtonkivi 050 438 1742.
Nimi ja syntymäaika.*

Varsinais-Suomen Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry:n hallitus

Meillä on yhdistyksen jäsenille tarkoitettu Facebook ryhmä,
Varsinais-Suomen Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry.
Kutsu itsesi jäseneksi ryhmään, tehdään yhdessä hyvää pöhinää.

Aurinkoista ja rentouttavaa kesää!

